

EUROPEAN UNION

واحد تحقیق
و ارزیابی
افغانستان

تحقیق برای افغانستان بهتر

آفتاب با دو انگشت پنهان نمی شود:

مواد مخدر غیر قانونی و گفتگوهای در باب توافق سیاسی در افغانستان

دیوید منسفیلد
سرطان ۱۳۹۸

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

مقاله مختصر

آفتاب با دو انگشت پنهان نمی شود:

مواد مخدر غیر قانونی و گفتگوهای در باب توافق سیاسی
در افغانستان

دیوید منسفیلد

سرطان ۱۳۹۸

نظریاتی که در این مقاله ابراز گردیده مربوط به نویسنده می باشد و منعکس کننده نظریات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان و اتحادیه اروپا نیست.

شماره استاندارد بین المللی کتاب (ISBN) ۹۷۸-۹۹۳۶-۶۴۱-۳۲-۷

تصاویر: OSDR، Alcis، دیوید منسفیلد

طرح جلد: دختران در حال جمع آوری تریاک در ولسوالی خوگیانی ننگرهار

مترجم: عزیزالله اسفندیاری

کد نشریه: د ۱۹۰۴

© ۱۳۹۸ واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

این نشریه میتواند فقط برای اهداف غیر تجارتي و در صورت یادآوری نویسنده و منبع نقل قول، استناد و یا تکثیر گردد. نظریات ذکر شده در این نشریه مربوط به نویسنده میشود و انعکاس دهنده نظریات AREU نمیباشد. تمام حقوق ناشر محفوظ است. هرگاه این نشریه چاپ مجدد، ذخیره و یا بصورت برقی به دسترس گذاشته میشود، باید خط ارتباطی به سایت انترنتی www.areu.org.af (AREU) در آن چاپ و یا روی صفحه انترنتی گذاشته شود. برای هر گونه استفاده که در فوق مشخص نگردیده است، باید اجازه قبلی بصورت تحریری از شرکت ناشر، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان با ارسال ایمیل به areu@areu.org.af یا با تماس گرفتن با ۱۵ ۳۴ ۲۲۱ ۲۰ (۰) +۹۳ اخذ گردد.

درباره واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان یک نهاد مستقل تحقیقاتی مستقر در کابل می باشد که در سال ۲۰۰۲ با همکاری جامعه بین المللی در افغانستان تاسیس گردید. هدف این نهاد تحقیقاتی انجام و عرضه تحقیقات با کیفیت عالی، مبنی بر شواهد، مرتبط با پالیسی و انتشار نتایج حاصله آنها و همچنان ترویج فرهنگ پژوهش و مطالعه می باشد. طبق گزارش پوهنتون پنسیلوانیا، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان منحیث یک نهاد پژوهشی دارای جایگاه عالی در افغانستان بوده و در بین نهاد های پژوهشی در آسیای میانه در رده پنجم قرار دارد. این نهاد با پالیسی سازان، جامعه مدنی، محققان و محصلان به منظور تحقق اهداف خویش ارتباط برقرار می نماید تا استفاده از نشرات مبنی بر شواهد و کتابخانه این واحد ترویج یافته، ظرفیت تحقیقی آنها تقویت شود و فرصت ها برای بازتاب اندیشه ها، مناظره ها و تحلیل ها ایجاد گردد. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان توسط هیأت مدیره اداره می شود که متشکل از نمایندگان ادارات تمویل کننده، سفارتخانه ها، سازمان ملل متحد و دیگر سازمان های چندجانبه، جامعه مدنی و کارشناسان مستقل می باشد.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان برنده جایزه بهترین نهاد تحقیقاتی بین المللی سال ۲۰۱۸ مجله پراسپیکت بریتانیا (Prospect Magazine) گردیده است.

تمویل کننده اساسی:

نهاد انکشافی بین المللی سویدن Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA)

تمویل کنندگان برنامه ها:

پروژه های مشخص واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در سال ۲۰۱۹ توسط نهاد های بین المللی ذیل تمویل گردیده است:

European Union (EU), Global Challenges Research Fund (GCRF), Norwegian Institute of International Affairs (NUPI), Central Asia Regional Economic Cooperation Institute (CAREC), Institute for Integrated Transitions (IFIT), UN Women and Save the Children.

همچنان این اداره عضویت شبکه های جهانی ذیل را دارا میباشد:

the RESOLVE Network, Global Challenge Research Fund (GCRF), The School of Oriental and African Studies (SOAS), Secure Livelihoods Research Consortium (SLRC), A Conflict Sensitive Unpacking of The EU Comprehensive Approach to Conflict and Crisis Mechanism (EUNPACK), ADB- Asian Think Tanks Network (ATTN) and The Regional Environmental Centre for Central Asia (CAREC).

در باره نویسنده

دیوید منسفیلد محقق ارشد در پوهنتون علوم اقتصادی لندن است. او درباره معیشت روستایی و کشت کوکنار در افغانستان در بیست و سه فصل متواتر تحقیق کرده است. او در مطالعات انکشافی از پوهنتون مطالعات شرق و افریقا در لندن دوکتورا دارد و نویسنده مطالعاتی است که بر ریگ بنا شده است: تریاک چگونه افغانستان را خراب کرد" میباشد. دیوید از سال ۲۰۰۵ با واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان همکاری مینماید.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان خرسند است گزارش تحقیقی را با عنوان "آفتاب با دو انگشت پنهان نمی شود: مواد مخدر غیر قانونی و گفتگوهای در باب توافق سیاسی در افغانستان" به خوانندگان ارائه می کند. این تحقیق توسط داکتر دیوید منسفیلد، محقق واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان و با حمایت مالی سخاوتمندانه اتحادیه اروپا انجام شده است. گزارش حاضر بخشی از پروژه ای است که از سوی اتحادیه اروپا تمویل شده است: تلاش تحقیقاتی سه جانبه در باب موضوعات اساسی مدیریت منابع طبیعی.

این تحقیق با استفاده از ترکیبی از تکنولوژی مدرن و تحقیق میدانی انجام شده و شامل تحلیل مفصل در باره دورنمای ممنوعیت تولید مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان است. تحقیق کنونی بیانگر آن است که بخشی از دستاوردهای دو دهه گذشته برای رسیدن به توافق سیاسی، فنا خواهد شد.

مباحثات جاری در باره صلح و مصالحه، چالش تولید مواد مخدر غیر قانونی را کاملاً نادیده گرفته است. خطراتی که تولید محصولات مخدر غیر قانونی - تریاک، مشتقات تریاک، چرس و به صورت فزاینده ای، میتا امفیتامین - می تواند متوجه یک توافق سیاسی سازد، اصلاً مد نظر گرفته نشده است. اثرات تولید مواد مخدر بر صلح دوامدار و نیز ماهیت تاراج گر و غیر قانونی محصولاتی که توانایی دولت در تنظیم و انحصار مالیات بر محصولات را تضعیف می کند، مورد اغماض قرار گرفته است. مشکل مواد مخدر از این جهت تشدید می شود که منافع بازیگران مسلح مختلف به شمول مامورین دولتی و شورشی هایی که مبالغ هنگفت پول را از تولید و بازاریابی این مواد غیر قانونی به دست می آورند، در آن نهفته است.

باید به خاطر داشت که تولید و تجارت مواد مخدر غیر قانونی به ذات خود بزرگ ترین سکنتور اقتصادی در افغانستان است. تریاک ارزشمندترین محصول زراعتی به قیمت ۸۶۳ میلیون دالر است و بیش از هر صنعت دیگر در افغانستان، افراد را استخدام کرده است: معادل ۵۰۰،۰۰۰ کارگر تمام وقت. کشت تریاک در سال ۲۰۱۸ تخمیناً ۲۶۳،۰۰۰ هکتار زمین را اشغال کرده است؛ سه برابر زمین زیر کشت تریاک در سال ۲۰۰۰ یعنی زمانی که طالبان کشت آن را ممنوع اعلام کرد. برآوردهای محافظه کارانه حاکی از آن است که مشتقات تریاک بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان در سال ۲۰۱۸ را تشکیل داده و گروه های مسلح مختلف بیش از ۴۰ میلیون دالر از بابت مالیات بر زنجیره ارزش این محصول به دست آورده است. پیشنهاد تحقیق حاضر این است که با توجه به اهمیت اقتصادی و سیاسی اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان، نابخردانه خواهد بود اگر این مشکل نادیده گرفته شود یا برای حل آن به سیاست های ساده انگارانه و وهم آلود توسل جسته شود - به بیان ضرب المثل افغانی که می گوید: آفتاب با دو انگشت پنهان نمی شود.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان از سازمان توسعه و تحقیقات پایدار به خاطر کمک گسترده به تحقیقات میدانی، از کسانی که پیش نویس این گزارش را مرور نموده و دیدگاه های خردمندانه خویش را شریک ساخته اند و از داکتر منسفیلد به خاطر تعهد مداوم به پژوهش سیستماتیک در این زمینه و تولید چنین گزارش های پرمایه، سپاسگزاری می کند.

با احترام

داکتر اورخلا نعمت

سپاسگزاری

از شرکت Alcis Ltd به خاطر تحلیل تصاویر با کیفیت بالا و سنجش از دور (high-resolution remote-sensing imagery) و از سازمان توسعه و تحقیقات پایدار به خاطر تلاش های مداوم ساحوی شان سپاسگزاری می کنیم. از ریچارد بریتان، ویلیام بیرد، پاول فیشترین، اورخا نعمت، مایک عثمان و مات روبین به خاطر دیدگاه های شان بر نسخه های پیش نویس این گزارش تشکر می کنیم.

فهرست مطالب

در باره نویسنده	۶
پیشگفتار	۷
سپاسگزاری	۸
مقدمه	۱
۱. پنهان کردن آفتاب با دو انگشت	۳
۲. افشای نواقص پالیسی	۷
۱. ممنوعیت گذشته از سوی طالبان و چشم انداز اعمال ممنوعیت جدید بر تریاک	۷
۲. قانونمند ساختن محصول تریاک در نبود اداره تنظیم کننده	۱۷
۳. دست و پنجه نرم کردن با اقدامات مشابه	۱۹
۴. مسیر پیش رو	۲۱

بخش بزرگی از گفتمان کنونی در باره افغانستان بر توافق سیاسی و مصالحه متمرکز است. سخن گفتن از پایان جنگ برای بسیاری از افراد خوشایند است، قطع نظر از اینکه بخشی از این ماجرا برآیند مصلحت سیاسی و تمایل اداره ترامپ برای خروج از افغانستان پیش از انتخابات بعدی ریاست جمهوری ایالات متحده است.^۱ با این حال، فهرست نگرانی‌هایی که از سوی جامعه مدنی، سیاستمداران و فعالان مطرح شده است در حال طولانی شدن است. برخی از افراد با نگرانی از نابودی دستاوردهای دو دهه گذشته به دلیل توافق سیاسی، از فروپاشی دولت و نهادهای دولتی هراس دارند. در حالی که مهم‌ترین نگرانی در باره حقوق زنان است، به خصوص با توجه به کارنامه طالبان در این زمینه، پرسش‌هایی نیز در باره آینده نهادهای انتخاباتی، حق رای، آزادی بیان و رسانه و به صورت عموم حقوق بشر، مطرح است. این موضوعات نیازمند بحث بیشتر در مجامع گوناگون در داخل افغانستان و در سطح بین‌المللی و مستلزم گفتگو با خود طالبان است.

مسئله‌ای که در مباحثات کنونی در باره صلح و آشتی به کلی نادیده گرفته شده است، تولید مواد مخدر غیر قانونی است. با طرح این موضوع، دامن سخن به زودی پرچیده می‌شود و تصور آن است که طالبان ممنوعیت تریاک را که در تابستان سال ۲۰۰۰ اعلام کرده بود و در نتیجه آن کشت تریاک از حدود ۸۲،۰۰۰ هکتار تنها به ۸،۰۰۰ هکتار در سال ۲۰۰۱ رسید، تکرار می‌کند. در نتیجه، مناظرات بر محور قدرت سیاسی و توانایی فرضی طالبان بر اجبار دوباره مردم روستایی برای خودداری از تولید تریاک، می‌چرخد. در باره اقدامات لازم برای جبران بخشی از تأثیرات ناگوار اقتصادی این عمل، مانند آنچه در گزارش^۲ 'خطر جدی' سرمفتش ویژه ایالات متحده برای بازسازی افغانستان (سیگار) آمده است، گفتگوی اندکی صورت گرفته و موفقیت احتمالی چنین تلاشی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. خطراتی که تولید محصولات مخدر غیر قانونی - تریاک، مشتقات تریاک، چرس و به صورت فزاینده‌ای، میتا امفیتامین - می‌تواند متوجه یک توافق سیاسی سازد، اصلاً مد نظر گرفته نشده است. ماهیت تاراج‌گر و غیر قانونی محصولات مخدری که توانایی دولت در تنظیم و انحصار مالیات بر محصولات را تضعیف می‌کند و مبالغ پولی که از سوی کنشگران مسلح مختلف - کسانی که برای دولت کار می‌کنند و افرادی که در شورشگری دست دارند - و تأثیرات آن بر صلح دوامدار مورد اغماض قرار گرفته است.

مقدار این پول هنگفت است. نباید فراموش کرد که تولید مواد مخدر غیر قانونی و تجارت آن در حال حاضر به تنهایی بزرگ‌ترین سکتور اقتصادی افغانستان است. مزارع تریاک، مهم‌ترین محصول زراعتی کشور ۸۶۳ میلیون دالر ارزش دارد و بیش از هر صنعت دیگر در افغانستان، افراد را استخدام کرده است: معادل ۵۰۰،۰۰۰ کارگر تمام وقت^۳. کشت تریاک در سال ۲۰۱۸ تخمیناً ۲۶۳،۰۰۰ هکتار زمین را اشغال کرده بود؛ سه برابر زمین زیر کشت تریاک در سال ۲۰۰۰ یعنی زمانی که طالبان کشت آن را ممنوع اعلام کرد. برآوردهای محافظه کارانه حاکی از آن است که مشتقات تریاک به تنهایی بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی افغانستان در سال ۲۰۱۸ را تشکیل میداد و گروه‌های مسلح مختلف بیش از ۴۰ میلیون دالر بابت مالیات بر زنجیره ارزش این محصول به دست آورده بود. در صورتی که اقتصاد چرس و صنعت در حال ظهور میتا امفیتامین در برآوردها شامل شود، ارزش اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی به گونه قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد. چنین برآوردی شامل کشت وسیع گیاه افدرا (ephedra-based plant) و ظرفیت داخلی پروسس مقادیر بیشتر آن است.

با در نظر داشت اهمیت اقتصادی و سیاسی اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان، غیر عاقلانه خواهد بود اگر آن را نادیده بگیریم یا بخواهیم با سیاست‌های وهم‌آلود و ساده‌انگارانه حل کنیم - یا به بیان ضرب‌المثل افغانی، آفتاب با دو انگشت پنهان نمی‌شود. طبیعت مواد مخدر غیر قانونی به گونه‌ای است که کنترل آن از سوی حکومت دشوار است، به خصوص برای حکومت‌هایی که درگیر جنگ یا خشونت طولانی است یا تازه از آن بیرون می‌آید. تلاش‌های گذشته برای منع تریاک در افغانستان مقطعی، غیر مؤثر و زیانبخش بوده است. این ممنوعیت‌ها ماهیت پراکنده و غیر متمرکز جنگ سیاسی در افغانستان را نادیده گرفته است؛ از عاملیت جوامع روستایی غافل شده است؛ و سبب مخالفت روستایی‌ها شده و زمینه مقاومت خشونت‌آمیز را فراهم کرده است. تنظیم - تولید مواد مخدر تحت سیستم کنترل شده - در کشوری که تسلط دولت بر مناطق روستایی یعنی مراکز اصلی مواد مخدر همیشه محدود بوده است و جایی که خطر انتشار آن به بازارهای غیر قانونی بالا است، غیر واقع‌بینانه است. مهم‌تر از همه اینکه، مزارع کوچک، تولید ناکارآمد و تکنولوژی ابتدایی توانایی رقابت افغانستان را در بازار بین‌المللی مشتقات قانونی مواد مخدر که به صورت فزاینده‌ای رقابتی است و قیمت‌ها به صورت مستمر کاهش می‌یابد، از بین می‌برد.^۴

۱ احمد رشید، 'گامی به جلو به سوی صلح موهوم در افغانستان'، نقد و معرفی کتاب نیویارک، ۱۷ مارچ ۲۰۱۹، <https://www.nybooks.com/daily/2019/03/17/one-step-closer-to-an-elusive-peace-in-afghanistan/>

۲ سیگار، 'فهرست خطرات جدی ۲۰۱۹'، صفحات ۳۹-۳۴، https://www.sigar.mil/pdf/spotlight_High-Risk_List.pdf_2019/

۳ جمهوری اسلامی افغانستان، اداره ملی احصائیه و اطلاعات، 'کتاب آمار افغانستان، سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸'، شماره ۳۹، اگست ۲۰۱۸، ص ۱۱۱.

۴ ویلیام بیرد و دیوید منسفیلد، 'صنوبر جواز برای کاربرد طبی تریاک افغانستان: چرا این کار شدنی نیست'، انستیتوت صلح ایالات متحده، گزارش کوتاه در باب صلح، شماره ۱۷۹، سپتامبر ۲۰۱۴، https://www.usip.org/sites/default/files/PB179Use.pdf_2014_Medicinal%20for%20Opium%20Afghan/Licensing-https://www.usip.org/sites/default/files/PB179

تولید مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان به خودی خود از بین نمی رود و لازم است میزان اولویت تاثیر و تاثیر متقابل آن بر توافق سیاسی آینده در گفتگوهای جاری مشخص شود. وضعیت سیاسی در بسیاری از ولایاتی که مواد مخدر در آن تولید می شود، پیچیده است؛ این مناطق محل حضور چندین گروه مسلح و ائتلاف های ناپایدار است و به همان اندازه که تحت تاثیر ایدئولوژی ها و وابستگی های سیاسی است، از منافع اقتصادی نیز تاثیر می پذیرد. در این مناطق، قدرتمندان محلی - که برخی از آنها دارای مناصب رسمی در ادارات مرکزی، ولایتی یا ولسوالی اند - در مورد اجاره گیری از تولید و جابجایی مواد مخدر غیر قانونی، با شورشیان به توافقاتی دست می یابند. غیر واقع بینانه خواهد بود اگر بپنداریم که این قدرتمندان محلی و چنددستگی که برای سال ها بر این مناطق سایه افکنده است، در صورت ایجاد توافق بین حکومت افغانستان و طالبان، متوقف خواهد شد. در چنین ولایات و در مناطقی که منازعات آینده احتمالاً ناشی از رقابت گروه ها بر سر کنترل منابع خواهد بود و نه تلاش برای تضعیف صلح، توافق سیاسی سبب خواهد شد که خطوط گسست عمیق، آشکار گردد.

اما مبارزه با اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان نمی تواند از این راه به نتیجه برسد. تلاش های گذشته نشان داده است که این مسأله تا چه اندازه در درون یک حکومت و در ارتباط بین حکومت های درگیر در قضیه، اختلاف برانگیز است. ناکامی در فهم و توافق روی ماهیت مسأله و راه درست مدیریت آن و نیز فرایند پالیسی سازی که به جای رفع علل اساسی بر مبارزه با شاخص های معضل متمرکز است - مانند میزان زمین تحت کشت مواد مخدر - سبب شکل گیری استراتژی های اولویت های چندگانه و متضاد شد که بیهوده و زیانبار ثابت گردید. برنامه های گسسته مبارزه با مواد مخدر که بخشی از استراتژی کلان توسعه یی نبود، غیر مؤثر و ناپایدار از آب در آمد. در اغلب موارد، دستورکار و منافع ضیق نهادی مانع همکاری مشترک بین سکتورها و دیپارتمنت ها شد که برای برخورد با پدیده های پیچیده ای مانند تولید مواد مخدر غیر قانونی لازم است. در صورت توافق سیاسی، اولویت این خواهد بود که حکومت آینده افغانستان مسئولیت رهبری این تلاش ها را به عهده بگیرد؛ حکومت آینده استراتژی مبارزه با مواد مخدر را بریده از مسایل دیگر تعیین نکند، بلکه اضرار ناشی از مواد مخدر غیر قانونی را به مثابه یک اولویت توسعه یی تعریف کند و آن را به عنوان یک مسأله مشترک برای همه قوای دولت در نظر بگیرد تا در پالیسی سازی ها و برنامه ریزی ها به صورت جدی بدان توجه شود. واقعیت آن است که این مسأله مربوط به مدیریت اثرات زیان بار تولید، تجارت و استفاده از مواد مخدر غیر قانونی است، نه محو همزمان همه این مشکلات.

۱. پنهان کردن آفتاب با دو انگشت

در مقاطعی، مبارزه با تولید مواد مخدر در صدر برنامه های توسعه‌ی در افغانستان قرار داشته است.^۵ این امر مفید ثابت نشده؛ سبب توجه به اهداف کوتاه مدت و اقدام در بخش هایی مانند محو کشت کوکنار و برنامه توسعه‌ی ضعیف شده است که موجب تضعیف ثبات اقتصادی و سیاسی گردیده و مخالفت با دولت افغانستان و حامیان بین المللی آن را تشدید کرده است.^۶ امروز، عکس آن صادق است؛ در حال حاضر هیچ کسی نمی خواهد در مورد مواد مخدر سخن بگوید. این در حالی است که اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی و درآمد ناشی از آن یکی از جدی ترین مشکلات فراروی افغانستان است و در نهایت بر منازعات بعدی تاثیر می گذارد و از آن تاثیر می پذیرد.

نادیده انگاشتن حجم و اهمیت اقتصاد غیر مشروع در افغانستان، از کابل و مراکز غربی آسان است و به همین دلیل اغلب دست کم گرفته شده است. برای نمونه، در سال ۲۰۱۸، حکومت افغانستان ارزش کشت تریاک را ۸۶۳ میلیون دالر تخمین کرد؛ معادل ۴.۴ درصد تولید ناخالص داخلی.^۷ با توجه به اینکه در سال ۲۰۱۸، ۲۶۳،۰۰۰ هکتار زمین زیر کشت تریاک قرار داشت و اقتصاد تریاک زمینه اشتغال تمام وقت معادل ۵۰۷،۰۰۰ روز کار را ایجاد کرد، این رقم نسبتاً کوچک است. بدین سان، تریاک یکی از بزرگ ترین منابع اشتغال کشور است، بسیار بیشتر از کل تعداد افراد استخدام شده توسط نیروهای امنیتی و دفاعی ملی افغانستان.^۸ با این همه، این رقم تخمینی شامل ارزش تولید و فروش مشتقات تریاک (مورفین، ماده اصلی هیرویین و هیرویین هایدرو کلوراید)، چرس و صنعت میتامفیتامین نیست.

اگر این محصولات گران قیمت تر هم شامل شود، سهم مواد مخدر غیر قانونی در کل تولید ناخالص داخلی بیشتر افزایش خواهد یافت. برای نمونه، محاسبه تخمینی محصولات هیرویین و هیرویین هایدروکلوراید ۱.۲ میلیارد دالر^۹ دیگر به تولید ناخالص داخلی اضافه می کند، رقمی که افزایش ۵.۶ درصدی^{۱۰} را نشان می دهد. شمولیت چرس که یک محصول مهم تابستانی در برخی ولایات است، میتامفیتامین و صنایع خدماتی که از اقتصاد مواد مخدر حمایت می کند، مانند قاچاق و ترانسپورت مواد کیمیاوی ابتدایی که در پروسس مواد مخدر استفاده می شود و تکنولوژی در حال رشد مربوط به تولید تریاک در دشت های قدیمی جنوب غرب، ارزش بیشتری به تولید ناخالص داخلی اضافه خواهد کرد.

علاوه بر سهم مواد مخدر غیر قانونی در کل اقتصاد و چشم انداز اشتغال، به جاست که اجاره گیری از سوی بازیگران مسلح گوناگون در مراحل مختلف پروسه تولید، نیز مد نظر گرفته شود. حتی برآورد نسبتاً ساده نشان می دهد که مالیات بر مزارع تولید تریاک در سال ۲۰۱۸ می توانست ۲۵.۹ میلیون دالر به دست آورد و ۵.۱ میلیون دالر دیگر از بابت مالیات بر تریاک پروسس شده و ۸.۸ میلیون دالر از بابت مالیات بر پودر - مواد اصلی مورفین و هیرویین و هیرویین هایدروکلوراید - جمع آوری می شد که مجموع آن به ۳۹.۹ میلیون دالر می رسید (نک. جدول ۱). از این رقم مجموعی، ۳۰.۹ میلیون دالر در ولایات جنوب غربی فراه، هلمند، قندهار، نیمروز، ارزگان و زابل تولید شده است؛ معادل مبلغ عوارض گمرکی به دست آمده از ولایت قندهار در سال ۲۰۱۸، که یکی از ۵ گذرگاه های اصلی مرزی رسمی افغانستان است.^{۱۱} مالیات بر مشتقات تریاک تنها در هلمند می توانست ۱۹.۸ میلیون دالر در سال ۲۰۱۸ درآمد ایجاد کند.

این مبالغ تنها مربوط به تولید مواد مخدر است. پرداخت های غیر منظم دیگر - رشوت - که در اصطلاح محلی به عنوان «هدیه» یا «خیرات» به مقامات، پرسونل انفاذ قانون و افراد مسلح به شمول شورشیان داده می شود، نیز وجود دارد. این مبالغ تابع مقدار مواد مخدر کشت یا پروسس شده نیست، بلکه حق الزحمه کارگشایی است که برای کسب حمایت قدرتمندان محلی طراحی شده است - «عبور امن» - که زمینه تداوم کسب و کار مواد مخدر را ممکن می سازد. برای مثال، در منطقه گندم ریز در شمال هلمند، جایی که شمار زیادی از کارخانه های پروسس مواد مخدر وجود دارد، صاحبان لابراتوارها گزارش می دهند که در هر فصل تا سقف ۴۰۰

۵ دیوید منسفیلدو پال فیشتن، 'چشم‌بان کاملاً بسته: مبارزه با مواد مخدر در دوره انتقال' فشرده گزارش تحقیقی واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، سپتامبر ۲۰۱۳، https://www.ecoi.net/en/20-bp.pdf-opium_1382354199_1236/1217492/file/local

۶ سیگار، 'مبارزه با مواد مخدر: درس های آموخته شده از تجربه ایالات متحده در افغانستان'، جون ۲۰۱۸، https://www.sigar.mil/pdf/lessonslearned/SIGAR_2018.pdf-52-18

۷ جمهوری اسلامی افغانستان، اداره ملی احصائیه و اطلاعات، 'کتاب آمار افغانستان، سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸'، شماره ۳۹، اگست ۲۰۱۸، ص ۱۱۱.

۸ این رقم از مدلی که توسط دیوید منسفیلد ایجاد شده و در استراتژی زراعتی ۲۰۱۴ بانک جهانی استفاده شده، به دست آمده است.

۹ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل (UNODC) برآورد می کند که افغانستان ۲۵۰-۳۰۰ متریک تن ماده اصلی هیرویین و ۳۳۰-۶۱۰ متریک تن هیرویین تولید می کند. با محاسبه قیمت ۱۰۰۰ دالر برای هر کیلو گرام ماده اصلی هیرویین و ۲۰۰۰ دالر برای هیرویین، ارزش این محصولات ۱.۲ میلیارد دالر خواهد بود. نگاه کنید به: سروی ۲۰۱۸ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل در افغانستان در باره تریاک، ص ۴۳

۱۰ حکومت افغانستان تولید ناخالص داخلی این کشور به شمول تریاک را در سال های ۲۰۱۷-۲۰۱۸، ۲۱.۴ میلیارد دالر تخمین کرده است. نگاه کنید به: جمهوری اسلامی افغانستان، اداره ملی احصائیه و اطلاعات، 'کتاب آمار افغانستان، سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸'، شماره ۳۹، اگست ۲۰۱۸، ص ۲۱۸.

۱۱ جمهوری اسلامی افغانستان، اداره ملی احصائیه و اطلاعات، 'کتاب آمار افغانستان، سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸'، شماره ۳۹، اگست ۲۰۱۸، ص ۲۱۸.

دالر به فرمانده محلی طالبان می پردازند. این رقم جدا از پرداخت های منظم ۲.۴ دالر بابت هر کیلوگرام تریاک پروسس شده و ۵.۴ دالر بابت هر کیلوگرام پودر است^{۱۲}. بنا بر این، هر کسی که کنترل هلمند را در اختیار داشته باشد - به احتمال زیاد طالبان - یا هر ولایت بزرگ دیگر تولید کننده تریاک، از منبع ارزشمند اجاره برخوردار است که می تواند منابع مالی مامورین خویش را پردازد، خدمات رسانی کند یا در صورت ضرورت، سربازان خویش را مسلح کند.

منابع دیگر اجاره نیز به شکل تولید و فروش غیر قانونی اجناس مشروع در اختیار افراد مسلح قرار دارد. سنگ های قیمتی در افغانستان استخراج می شود، به شمول لعل و زمرد و نیز سنگ نیمه قیمتی لاجورد. منابع بزرگ معادن صنعتی مانند کرومیت، ذغال سنگ و مگنیزیم سیلیکیت نیز وجود دارد^{۱۳}. بسیاری از این معادن به صورت غیر قانونی و بدون مجوز استخراج می شود و از طریق مرز به پاکستان، ایران و جمهوری های آسیای مرکزی قاچاق می شود. اقتصاد قاچاق مواد مشروع - تجارت ترانزیت - نیز فعال است. طیفی از اجناس مختلف مصرفی و تجملی تنها به این دلیل وارد افغانستان می شود که به کشورهای همسایه قاچاق شود و از فروش آن سود به دست آید. مقامات برآورد کرده اند که تا حد ۵۰ درصد اجناسی که در چارچوب توافق تجارت ترانزیت وارد می شود، از طریق مرزها به کشورهای همسایه قاچاق می شود^{۱۴}.

این اقتصادهای نامشروع همراه با مواد مخدر ممنوعه منابع عایداتی مهمی اند که به خزانه مرکزی حکومت افغانستان در کابل واریز نمی شود و در مورد مشتقات تریاک، به نظر نمی رسد چرس و میتامفیتامین در آینده نیز به خزانه حکومت کمک کند. بسیار محتمل به نظر می رسد که بخش اعظم این پول ها در ولایاتی باقی می ماند که این کالاها در آن تولید و حمل و نقل می شود یا به خارج منتقل می شود. در حالی که حجم عواید ناشی از این محصولات مشخص نیست، اهمیت آن واضح است و اقتصاد سیاسی ولایتی را که در آن این کالاها تولید می شود، تشکیل می دهد: شبکه های حمایتی در این ولایات، روابط فرامرزی، و شاید مهم تر از همه، منافع ناشی از منازعات و توافق سیاسی در افغانستان. فهم بهتر مقیاس این اقتصادهای نامشروع و به خصوص اقتصاد مواد مخدر غیر قانونی، و اقدامات واقع بینانه ای که می تواند برای حل مسأله به کار گرفته شود، در ایجاد توافق سیاسی دوامدار نقش حیاتی دارد.

۱۲ دیوید منسفیلد، "انکار عواید یا اتلاف پول: ارزیابی اثر حملات هوایی بر "آزمایشگاه های مواد مخدر" در افغانستان، IDPU, LSE، اپریل ۲۰۱۹، ص ۴۵.

۱۳ ویلیام بیرد و ریچارد بریتان، "آیا تکنولوژی می تواند به جلوگیری از بحران منابع در افغانستان کمک کند؟" ۱۳ فبروری ۲۰۱۹، <https://www.usip.org/publications/can-technology-/02/2019/help-afghanistan-avoid-resource-curse>

۱۴ مصاحبه با مقام حکومت افغانستان، آگست ۲۰۱۱

جدول ۱: برآورد مالیات جمع آوری شده از تولید مشتقات تریاک در افغانستان، به تکنیک ولایت، در سال ۲۰۱۸

پودر		تریاک پروسیس شده		تریاک مجموع (دالر)					
مالیات (دالر) ^۲	مقدار ^۳ (کیلوگرام)	مالیات (دالر) ^۲	مقدار ^۱ (کیلوگرام)	مجموع (دالر)	قیمت (دالر)/ کیلوگرام	مالیات بر تریاک معادل (حد اکثر ۲۳٪)	محمول (متریک تن) UNODC	گنت (هکتار) UNODC	
۲۸۷,۴۶۶,۱۷	۱۶,۳۳۳,۳۳	۲۰۹,۶۰۰	۸۷,۳۳۳,۳۳	۵۵۰,۲۰۰	۷۰	۷,۸۶۰	۲۶۲	۷۷۰,۳	بدخشان
۵۳۷,۷۷۷,۸	۳۰,۵۵۵,۵۶	۱۲۴,۸۰۰	۵۲,۰۰۰	۷۷۲,۲۰۰	۱۶۵	۴,۶۸۰	۱۵۶	۶,۹۷۳	پادغیس
۲۴,۲۲۲,۲۲	۱,۹۴۴,۴۴۴	۲۲,۴۰۰	۹,۳۳۳,۳۳۳	۴۷,۰۴۰	۵۶	۸۴۰	۷۸	۱,۰۷۶	پغلان
۳۸۸,۱۷۷,۸	۲۲,۰۵۵,۵۶	۱۸۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۳۷۸,۰۰۰	۵۶	۶,۷۵۰	۲۲۵	۸,۵۳۳	بلخ
.	.	.	.	.	.	.	.	.	پامیان
۲۸,۱۳۳,۳۳	۲,۱۶۶,۶۶۷	۱۴,۴۰۰	۶,۰۰۰	۷۳,۱۱۲,۶۳	۸۷	۸۴۰,۳۷۵	۱۸	۷۴۷	دایکنده ^۵
۲۷۹,۶۴۴,۴	۱۵,۸۸۸,۸۹	۱۹۴,۴۰۰	۸۱,۰۰۰	۲,۰۳۶,۲۸۲,۵	۱۶۵	۱۲,۷۸۰,۵	۲۴۳	۱۰,۹۱۶	فراه ^۶
۷۳,۴۰۰	۴۱,۵۰۰	۱۷۲,۸۰۰	۷۲,۰۰۰	۳۳۲,۸۸۰	۵۶	۶,۴۸۰	۲۱۶	۸,۱۷۵	فاریاب
۴۴,۰۰۰	۲,۵۰۰	۷۲,۰۰۰	۳,۰۰۰	۲۴,۳۰۰	۹۰	۲۷۰	۹	۳۷۳	غزنی
۹۱,۹۱۱,۱۱	۵,۲۲۲,۲۲۲	۶۴,۰۰۰	۲,۶۶۶,۶۶۷	۳۹۶,۰۰۰	۱۶۵	۲,۴۰۰	۸۰	۳,۵۷۴	غور
۲,۷۱۲,۶۶۲	۲۱۰,۹۴۴,۴	۲,۶۳۷,۶۰۰	۱,۰۹۹,۰۰۰	۱۳,۳۸۹,۱۰۴	۸۷	۱۵۳,۸۹۷,۸	۳۲۹۷	۱۳۶,۷۸۸	هلمند ^۷
۲۴,۴۴۴,۴۴	۱,۳۸۸,۸۸۹	۱۰,۴۰۰	۴,۳۳۳,۳۳۳	۶۴,۳۵۰	۱۶۵	۴۹۰	۱۳	۵۹۵	هرات
۱۰۳,۶۴۴,۴	۵,۸۸۸,۸۸۹	۷۲,۰۰۰	۳,۰۰۰	۱۵,۱۲۰	۵۶	۲۷۰	۹	۳۳۸	جوزجان
۱۸,۵۷۷,۷۸	۱,۰۵۵,۵۵۶	۸,۸۰۰	۲,۶۶۶,۶۶۷	۲۹,۷۰۰	۹۰	۳۳۰	۱۱	۴۸۴	کابل

۱ این محاسبه بر این فرض استوار است که ۵۰ درصد محصول کوکاز به تریاک پروسیس شده و ۵۰ درصد دیگر به ماده اولیه مورفین یا هیروئین هایدروکلوراید بدل می شود. نرخ تبدیل از کوکاز خام به تریاک پروسیس شده ۲:۳ است. <http://www.lse.ac.uk/united-states/Assets/Documents/manusfield-april-update.pdf>

۲ مالیات بر چینی یا تریاک پروسیس شده حد اکثر ۲۳ دالر در هر کیلوگرام است. نک: دیوید سنسفلد، «انکار عواید یا اتلاف پول: ارزیابی اثر حملات هوایی بر ارزیابی یا اتلاف پول: ارزیابی اثر حملات هوایی بر ارزیابی یا اتلاف پول» در نظرسنجی گفته است. <http://www.lse.ac.uk/united-states/Assets/Documents/manusfield-april-update.pdf>

۳ نرخ تبدیل بر اساس مورفین، ماده اولیه مورفین، هیروئین هایدروکلوراید و میتامفتامین به نرخ ثابت در هر کیلوگرام و حداکثر ۲۰ تا ۱۷ دالر در هر کیلوگرام است. نک: دیوید سنسفلد، «انکار عواید یا اتلاف پول: ارزیابی اثر حملات هوایی بر ارزیابی یا اتلاف پول» در نظرسنجی گفته است. <http://www.lse.ac.uk/united-states/Assets/Documents/manusfield-april-update.pdf>

۴ مالیات بر ماده اولیه مورفین، ماده اولیه هیروئین، هیروئین هایدروکلوراید و میتامفتامین به نرخ ثابت در هر کیلوگرام و حداکثر ۲۰ تا ۱۷ دالر در هر کیلوگرام است. نک: دیوید سنسفلد، «انکار عواید یا اتلاف پول: ارزیابی اثر حملات هوایی بر ارزیابی یا اتلاف پول» در نظرسنجی گفته است. <http://www.lse.ac.uk/united-states/Assets/Documents/manusfield-april-update.pdf>

۵ تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خود تریاک از هر جریب زمین کوکاز، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار افغانستان، IDPU, LSE, اپریل، ۲۰۱۹، ص ۳۰. <http://www.lse.ac.uk/united-states/Assets/Documents/manusfield-april-update.pdf>

۶ تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خود تریاک از هر جریب زمین کوکاز، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خود تریاک از هر جریب مرزعه کوکاز، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار

۷

ترباک محصول (دالر)		ترباک پروسیس شده			بودر	
قندهار ^۹	۲۳,۴۱۰	۳۴	۲۶,۳۳۶,۱۲۵	۸۷	۲,۲۹۱,۳۵۵	۱,۱۷۱,۱۱۱
کاپیسا	۷۸۶	۱۰	۳۰۰	۱۰۷	۳۷۱,۰۰۰	۳۳,۳۳۳,۳۳۳
خوست	•	•	•	•	•	•
کمر	۱,۷۳۲	۴۳	۱,۲۹۰	۱۰۷	۱۳۸,۰۳۰	۳۳,۳۳۳,۳۳۳
قندز	•	•	•	•	•	•
لغمان	۲,۰۹۲	۵۲	۱,۵۶۰	۱۰۷	۱۶۶,۲۰۰	۶۷۷,۸۸۸,۳۳۳
لوگر	•	•	•	•	•	•
ننگرهار	۱۷,۱۷۷	۷۴۸	۱۲,۳۴۰	۱۰۷	۱,۳۷۸,۸۸۸	۳۳,۳۳۳,۳۳۳
نیمروز ^{۱۰}	۹,۱۱۵	۲۰۳	۷۳,۲۵۴,۲۸۰	۱۶۵	۱,۶۹۱,۶۹۱	۳,۳۳۳,۳۳۳
نورستان	•	•	•	۱۰۷	•	•
پکتیکا	•	•	•	•	•	•
پکتیا	•	•	•	•	•	•
پنجشیر	•	•	•	•	•	•
پروان	•	•	•	•	•	•
سمنگان	۳۳۸	۶	۱۸۰	۱۵۶	۱۰,۰۰۰	۷۸۸,۳۳۳
سرپل	۶۲۰	۱۷	۵۱۰	۱۵۶	۲۸,۵۶۰	۱۳,۳۳۳,۳۳۳
تخار	۲۵۱	•	•	•	•	•
ارزگان	۱۸,۶۲۳	۵۵۰	۲۰,۹۴۴,۷۵۰	۱۷۷	۱,۳۳۶,۸۸۸	۶,۷۷۷,۸۸۸
وردک	•	•	•	•	•	•
زابل ^{۱۱}	۲,۵۸۱	۶۲	۲,۹۰۳,۶۲۵	۸۷	۳,۵۶۱,۶۱۶	۶,۵۵۵,۷۷۷
					۳۳۳,۰۳۶۵۵	۱,۰۶۱,۱۱۱

۸ تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خورد ترباک از هر جزیب مزرعه کوکنا، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار
 ۹ تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خورد ترباک از هر جزیب مزرعه کوکنا، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار
 ۱۰ تخمین بر اساس مالیات به مقدار ۲ خورد ترباک از هر جزیب مزرعه کوکنا، معادل ۱,۱۲۵ کیلوگرام در هر هکتار

بسیاری از مباحثات مربوط به مواد مخدر غیر قانونی در افغانستان بین دو قطب افراطی در نوسان است. برخی معتقدند که مواد مخدر می تواند به آسانی ممنوع شود و مشکل از بین برود؛ این باور علی رغم نمونه های متعدد ناکامی در گذشته اظهار می شود. برخی دیگر فکر می کنند راه حل در سازماندهی این مسأله است - چارچوبی برای تهیه تریاک و احتمالاً مشتقات تریاک تحت شرایط کنترل شده؛ شرایطی که بتواند مزایای اقتصادی از سوی دولت افغانستان و دهقان ها جمع آوری شود. آنچه حد میانه خوانده می شود نیز مشابه است. این موضع بر اقدامات کنترل شده مبارزه با مواد مخدر، مانند توسعه بدیل، تاکید می کند، در حالی که این اقدامات در گذشته بسیار ناکارآمد ثابت شده است. چنانچه در این بخش توضیح داده می شود، هیچ یک از این گزینه ها در آینده نزدیک واقعینانه نیست و اهمیت برخورد با تولید مواد مخدر در چارچوب کلان اجتماعی-اقتصادی، سیاسی و محیط زیستی موجود در افغانستان را رد می کند.

۲.۱ ممنوعیت گذشته از سوی طالبان و چشم انداز اعمال ممنوعیت جدید بر تریاک

طالبان ۰.۱

برخی از افراد در حسرت گذشته اند و معتقدند طالبان می تواند بر تولید تریاک ممنوعیت وضع کند، چنانچه در گذشته این کار را انجام داده اند.^{۱۵} خود طالبان در جریان گفتگوهای مسکو در نوامبر ۲۰۱۸ این پیشنهاد را کرد^{۱۶}. برخی ها حتی بر این باور اند که بر خلاف مسایلی مانند حقوق بشر و حقوق زنان، طالبان و ایالات متحده و احتمالاً سایر تمویل کنندگان غربی می توانند در این زمینه به توافق برسند. در حالی که ممکن است بخشی از طالبان- به دلایل مذهبی، محدود کردن جریان پول به گروه های احتمالی انشعاب کننده از طالبان، و جلب توجه کشورهای کمک کننده - تمایل به ممنوعیت تولید تریاک داشته باشند، واضح است که توانایی آنها برای انجام این کار محدود است. طالبان امروز کسانی نیستند که در دهه ۱۹۹۰ میلادی در ممنوعیت قاطع تریاک موفق شدند. کسانی که به امکان عملی شدن این سیاست باور دارند، نیازمند فهم بهتر تجربیات گذشته و رابطه آن با وضعیت کنونی است.

تلاش، تلاش، تلاش، تلاش و باز هم تلاش

باید به یاد داشت که فرایند اعمال ممنوعیت تریاک از سوی طالبان چقدر زمانبر بود؛ این مسأله یک شبه اتفاق نیفتاد، بلکه نیازمند شرایط و احوالات مناسب قبل از اعمال مؤثر ممنوعیت بود. بسیار مهم است یادآوری شود که قبل از ماه جولای سال ۲۰۰۰، زمانی که ممنوعیت مؤثر بر کشت تریاک اعمال شد، طالبان در پنج مناسب جداگانه بیانیه هایی را مبنی بر ممنوعیت تریاک صادر کرده بودند و به هیچ کدام اعتنا نشده بود.

نخستین بیانیه طالبان در باره ممنوعیت تریاک در اواخر ۱۹۹۴ صادر شد و به مثابه نشانه ای از توانایی طالبان بر کاهش جدی کشت کوکنار، حتی در سال های نخست حکومت آنها تلقی شده بود^{۱۷}. واقعیت این است که طالبان ممنوعیت کشت کوکنار را در ۱۹۹۴ وضع نکرد تا دوباره در ۱۹۹۶ لغو کند. ممنوعیت ۱۹۹۴ اظهار نیت بود و بس؛ و افزایش کشت کوکنار در ۱۹۹۶ که به لغو ممنوعیت آن از سوی طالبان نسبت داده می شود، رخ نداد. در واقع، اکثر مباحثات مربوط به ممنوعیت اولیه تریاک ناشی از فهم اشتباه برآورد کشت کوکنار و درستی آن در همان دوره است.

۱۵ اناطول لیوین، "زمان اعتماد به طالبان فرا رسیده است"، مجله سیاست خارجی، ۳۱ جنوری <https://foreignpolicy.com/its-time-to-trust-the-taliban/۳۱/۰۱/۲۰۱۹/۲۰۱۹>

۱۶ متن سخنرانی ارائه شده از سوی هیات امارت اسلامی در کنفرانس مسکو، ۹ نوامبر ۲۰۱۸، <https://alemarahenglish.com/?p=۳۷۳۱۶>

۱۷ وندا فیلیاب-براون، نشانه گیری: شورشگری و مبارزه علیه مواد مخدر، واشنگتن دی سی، انتشارات انستیتوت بروکینگز، ۲۰۱۰، صفحات ۱۲۵-۱۲۶؛ جاسون، کریس و لیس لی، جولین، افغانستان: سراب صلح، لندن: زد بوکز، ۲۰۰۴، ص ۲۹۳؛ الکس استریک وان لیندزوتن و فلیکس کوهن، دشمنی که ما آفریدیم: افسانه طالبان - پیوند القاعده در افغانستان، هرست: لندن، ۲۰۱۲، ص ۱۵۶

آبپاشگاه هیروئین در منطقه گدم ریز در ولسوالی کبکی هلمند

دختران در حال جمع آوری تریاک در ولسوالی خوگیانی ننگرهار

نخست، سروی ۱۹۹۴ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد یک مطالعه آزمایشی بود؛ این اولین کاستی تخمین بصری کشت کوکنار از سوی سرویرهای ساحوی است، مطالعه ای که در داخل دفتر ناقص شناخته شده بود؛ مبالغه در حجم کشت کوکنار که تا حدی معطوف به جلب کمک مالی برای سروی و برنامه های آینده بود. کاهش کشت در ۱۹۹۵ تا حدی نتیجه خطا و تغییرات روش شناختی بود؛ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد سروی های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ را مقایسه پذیر ندانسته و گستره نشر آن را محدود در نظر گرفت (UNDCP ۱۹۹۵: ii and ۲).

دوم، در حالی که سطح تخمین کشت کوکنار بین ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ کاهش را نشان نمی دهد، بخش بزرگی از کاهش کشت کوکنار - ۱۵,۰۸۹ هکتار از مجموع ۱۸,۱۸۱ هکتار - در شرق افغانستان اتفاق افتاد، جایی که طالبان در آن هیچ کنترل نداشت. در جنوب، جایی که طالبان نخستین قلمروهای تحت کنترل خویش را در اختیار گرفته بود، میزان کشت کوکنار در هلمند اندکی افزایش یافت (+۸٪) و در قندهار و ارزگان به ترتیب (-۳۸٪) و (-۶۶٪) کاهش یافت، در حالی که سطح اولی کشت در آنجا پایین بود. به علاوه، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد گزارش داد که دهقان ها کاهش کشت کوکنار در جنوب را عمدتاً به کاهش قیمت تریاک و افزایش قیمت گندم نسبت داده اند و تاثیر پذیری آن از بیانیه طالبان محدود بوده است^{۱۸}. سوم، طالبان تا جنوری ۱۹۹۵ یعنی چند ماه پس از شروع فصل کشت کوکنار، رقابای شان را در هلمند شکست نداده بود - این ولایت حتی در همان زمان تولید کننده اصلی تریاک بود. بنا بر این، طالبان در موقعیتی نبود که بتوانند کشت کوکنار را ممنوع کنند، حتی اگر بخواهند.

عمان، محصول محلی افیدرا در غزنی

در آخر، گزارش دولت ایالات متحده مبنی بر افزایش کشت کوکنار در افغانستان بین سال های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ از ۲۹،۱۹۰ هکتار به ۳۸،۷۴۰ هکتار، با رشد میزان کشت در قندهار (از ۲،۶۶۶ هکتار به ۳،۰۵۰ هکتار)، در ارزگان (از ۳،۲۹۳ هکتار به ۳،۶۴۰ هکتار) و رشد قابل ملاحظه در هلمند (از ۱۲،۵۲۹ هکتار به ۲۲،۷۰۰ هکتار)، قابل تردید است^{۱۹}؛ نه برآورد دولت ایالات متحده و نه برآورد دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد نشان می دهد که افزایش قابل ملاحظه کشت کوکنار بین سال های ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ ناشی از رفع ممنوعیت کشت از سوی طالبان است^{۲۰}.

پس از ممنوعیت ۱۹۹۴، چهار بیانیه دیگر نیز از سوی طالبان در باره منع کشت کوکنار صادر شد: یکی در نوامبر ۱۹۹۶^{۲۱}، بیانیه دیگر در سپتامبر ۱۹۹۷، یک ماه بعد، توضیحیه ای اعلام شد^{۲۲}، و پس از آن دستوری از سوی ملا محمد عمر مبنی بر کاهش یک سوم کشت در سپتامبر ۱۹۹۹^{۲۳} صادر شد. این به اصطلاح ممنوعیت ها در تضاد آشکار با ممنوعیت مؤثر قرار دارد که در سال های ۲۰۰۱/۲۰۰۰ اعمال شد؛ این مرحله فراتر از بیان نیت بود. بین سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱، کشت کوکنار از ۸۲،۰۰۰ هکتار به ۸،۰۰۰ کاهش یافت، حرکتی که مورد تحسین سازمان ملل و کشورهای کمک کننده قرار گرفت. اما ورای این عناوین، فرایند سیاسی درازمدت تری قرار دارد که در مورد اقتدار طالبان در افغانستان آن روز و ماهیت متشدد قدرت سیاسی در مناطق روستایی، حتی در اوج حاکمیت طالبان، سخن می گوید.

۱۹ نک. وزارت امور خارجه، «گزارش استراتژی کنترل مواد مخدر بین المللی، ۱۹۹۵»
 ۲۰ آمار دولت ایالات متحده نشان دهنده کاهش کشت تریاک بین ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ از ۳۸،۷۴۰ هکتار به ۲۷،۹۵۰ هکتار است. در هلمند، ۵٪ کاهش در میزان کشت برآورد شد. در عین دوره، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد گزارش داد که کشت تریاک از ۵۳،۷۵۹ هکتار به ۵۶،۸۲۴ هکتار افزایش یافته است، در حالی که کشت در هلمند از ۱۹۰،۷۵۳ هکتار به ۲۴۰،۹۰۹ هکتار، در قندهار از ۲،۴۶۱ هکتار به ۳،۱۶۰ هکتار و در ارزگان از ۲،۵۷۳ به ۷،۰۷۷ هکتار بالا رفته است. نک. وزارت امور خارجه، «گزارش استراتژی کنترل مواد مخدر بین المللی، ۱۹۹۶» و دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد، سروی سالانه کشت تریاک در افغانستان، ۱۹۹۷. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد: اسلام آباد، ص ۵
 ۲۱ در دهم نوامبر ۱۹۹۶، طالبان مخالفت شان با تولید، پروسس و قاچاق و سوء استفاده از تریاک را اعلام کرد و تعهد سپرد مصمم اند، در چارچوب همکاری و کمک های منطقه‌ای و بین المللی، تمام اقدامات لازم را روی دست بگیرند تا با پدیده مواد مخدر مطابق اقدامات بین المللی کنترل مواد مخدر که در سند راهبردی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد برای تطبیق پروژه کاهش کشت کوکنار در افغانستان از ۱۹۹۷-۲۰۰۰ ذکر شده است، روی دست گیرد. گزارش UNODC/ROSWA، ۱۹۹۷، ص ۱۰
 ۲۲ در ۱۰ سپتامبر ۱۹۹۷، کمیسیون عالی دولتی برای کنترل مواد مخدر اعلام کرد: "دولت اسلامی افغانستان به همه هموطنان اعلام می کند که استفاده از هیرویین و چرس در اسلام حرام است، بار دیگر از مردم خواسته می شود از کشت، استفاده و تجارت چرس و هیرویین خودداری کنند. متخلفین مطابق قانون غرای محمدی و شریعت اسلامی مجازات خواهند شد و حق شکایت ندارند." این اعلامیه بعداً با توضیحیه ای که در اکتبر ۱۹۹۷ صادر شد اصلاح گردید. توضیحیه به صورت مشخص کشت و قاچاق تریاک را ممنوع ساخت. نک. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد، سروی سالانه کشت تریاک در افغانستان، ۱۹۹۸، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد: اسلام آباد، ص ۶
 ۲۳ به نقل از فارل، جی و تورن، ج. (۲۰۰۵). گل‌ها کجا رفته اند؟ ارزیابی هجوم طالبان بر مزارع تریاک در افغانستان. ژورنال بین المللی پالیسی مواد مخدر، شماره ۱۶، (۲۰۰۵): ۸۱-۹۱، ص ۸۵،
http://www.unawestminster.org.uk/pdf/drugs/UNdrugsfarrell_IJDP16

جدول ۲: فشرده موارد اعمال ممنوعیت از سوی طالبان و تاثیرات آن، ۱۹۹۴-۲۰۰۰

تاریخ	بیانیه طالبان	تغییر در میزان کشت (UNODC)	سایر عوامل تاثیرگذار بر نتیجه	تاثیر کلی بیانیه
۱۹۹۴	منع کشت کوکنار	کاهش کشت از ۶۹،۹۲۷ هکتار به ۵۳،۷۳۲ هکتار	سروی نامعتبر در ۱۹۹۴؛ کاهش عمده در ننگرهار، جایی که طالبان حضور نداشتند	بدون تاثیر
۱۰ نوامبر ۱۹۹۶	بیانیه مخالفت با کشت، پروسس، قاچاق و استفاده نادرست از تریاک و تعهد برای اجرای همه اقدامات لازم	افزایش کشت از ۵۶،۸۱۹ هکتار به ۵۸،۴۱۷ هکتار		بدون تاثیر
۱۰ سپتامبر ۱۹۹۷	اطلاع رسانی به شهروندان در باره حرمت استفاده از هیرویین و چرس در اسلام و درخواست خودداری جدی مردم از کشت، استفاده و تجارت چرس و هیرویین	افزایش کشت از ۵۸،۴۱۷ هکتار به ۶۳،۶۶۴ هکتار		بدون تاثیر
۲۰ اکتبر ۱۹۹۷	توضیح مسایل مشخص در مورد منع کشت و قاچاق تریاک	افزایش کشت از ۵۸،۴۱۷ هکتار به ۶۳،۶۶۴ هکتار		بدون تاثیر
۱۹۹۹	دستور کاهش یک سوم کشت کوکنار	کاهش کشت از ۹۰،۰۰۰ هکتار به ۸۱،۹۸۳ هکتار	خشکسالی شدید به خصوص در جنوب غرب و شمال؛ تفاوت در قیمت گندم و تریاک	تاثیر اندک یا هیچ
جولای ۲۰۰۰	منع قاطع کشت کوکنار	کاهش کشت از ۸۱،۹۸۳ هکتار به ۷،۵۹۸ هکتار	خشکسالی شدید؛ تفاوت در قیمت گندم و تریاک	تاثیر جدی

موفقیت در دفعه ششم

تلاش برای منع کشت کوکنار توسط طالبان در سال ۲۰۰۰، متفاوت از گذشته بود. از همه مهمتر اینکه ممنوعیت زمانی وضع شد که قیمت گندم تقریباً دو برابر شده ۲۴ بود و قیمت تریاک در پایین ترین حد قرار داشت. افغانستان در سال ۲۰۰۰ خشک سالی طولانی را تجربه می کرد و دولت پاکستان در بهار سال ۲۰۰۰ انتقال آرد گندم از پنجاب به ولایت مرزی شمال غربی (فعلاً به نام خیبر پشتونخواه) را به منظور محدود کردن قاچاق آن به افغانستان برای یک فصل دیگر ممنوع کرده بود. ۲۵ در نتیجه، دهقانان افغانستان درباره مصونیت غذایی و اینکه آیا با وجود کاهش تولیدات محصول تریاک دسترسی به خریداری گندم خواهند داشت یا خیر به طور فزاینده نگران بودند. در چنین شرایط - طوریکه ما بارها مشاهده کرده ایم- دهقانان به دلیل ترس از اینکه قادر به خرید گندم از بازارهای محلی و تامین خوراکی خانواده های خویش نمی باشند از کشت کوکنار به کشت گندم رو می آورند. قیمت هر کیلوگرام تریاک در ماه جون ۲۰۰۰ مبلغ ۳۰ دالر امریکایی بود و با وجود خشکسالی که تاثیرات مهم بر محصولات داشت دهقانان از خطرات احتمالی کشت محصول پرمصرف همچون کوکنار بیش از پیش آگاه بودند زیرا آنها برای اینکه بتوانند آرد گندم را با قیمت بالاتر خریداری نمایند نیازمند عایدات بیشتر بودند.

۲۴ سازمان جهانی غذای ملل متحد، ۱،۵ میلیون افغان با کمبود شدید غذایی مواجه می باشند، نشریه خبری سازمان جهانی غذای ملل متحد، ۱۱ فبروری ۲۰۰۰

۲۵ گزارش اداری، ممنوعیت انتقال گندم سبب بحران آرد در برنامه غذایی ملل متحد می گردد، ۲۳ مارچ ۲۰۰۰، <https://asianstudies.github.io/area-studies/SouthAsia/SAserials/Dawn> /۲۰۰۰/ htm#bano.mar25

طالبان از نگاه سیاسی یک رژیم منفور بود و کشور در کنار اینکه از تاثیرات گسترده جنگ و خشکسالی متاثر شده بود با کمبود شدید کمک های انسانی مواجه گردید. تنها سه کشور - پاکستان، امارات متحده عربی و عربستان سعودی - طالبان را به حیث دولت افغانستان به رسمیت شناختند، تعداد کمی از عناصر سنتی طالبان در تلاش بودند توسط سازمان ملل متحد و کشورهای عضو به رسمیت شناخته شوند. تلاش های طالبان به منظور ایجاد تغییرات درین رژیم - از قبیل مذاکره در باره آزادی گروگانان هواپیمای ربوده شده از کاتماندو در قندهار، محاکمه اعضای یک موسسه مسیحی به خاطر تبلیغات مذهبی، و حتی پیشنهاد محاکمه اسامه بن لادن به اساس قوانین اسلامی - با تخریب مجسمه های بودا در بامیان و کارنامه طالبان در بخش حقوق بشر و حقوق زنان دچار آسیب گردید. منع کشت کوکنار توسط طالبان منحصراً یک عمل بشردوستانه قابل پسند برای همه قرار گرفت چیزی که کشورهای غربی نمی توانستند آنرا مورد پرسش و تردید قرار دهند و به نظر می رسد که از نگاه مالی و سیاسی آنرا مورد حمایت قرار دهند.^{۲۶}

با فراهم شدن شرایط مناسب اقتصادی جهت کاهش دادن سطح کشت کوکنار و پیدا شدن انگیزه برای تطبیق آن، طالبان به موقف سیاسی و نظامی خود نزدیک شده و ملامت (امیرالمومنین) رهبر مذهبی گروه طالبان کشت کوکنار را به طور قاطع ممنوع قرار داد. طالبان درین مرحله به روستاهای افغانستان رو آورده بودند، مواضع خویش را اکثراً در ساحاتی که کوکنار کشت می شد متمرکز کرده بودند. آنها با بعضی از اقوام دارای نفوذ و قدرت بیشتر که در صورت عدم موافقت ممکن با حکم ممنوعیت کشت کوکنار مخالفت می کردند و اقوام دیگری را که متمایل به اطاعت از آن بودند نیز وادار به این کار می کردند شروع به مذاکره نمودند. قوم شینواری در شرق افغانستان یک قوم نسبتاً منسجم که بر پنج ولسوالی در بخش جنوبی ننگرهار تسلط دارند و با پاکستان هم مرز می باشند و به طور گسترده در کشت و تجارت کوکنار و تریاک دست داشتند یکی از اقوام دارای نقش ابزاری بودند. ادعا می شد که بزرگان این قوم به خاطر حمایت از منع کشت کوکنار پول دریافت میکردند و زمینه دسترسی غیرمحدود قوم شینواری به هیئت های بلندپایه موسسات تمویل کننده از کشورهای غربی که برای بررسی ممنوعیت کشت کوکنار و تاثیرات آن فراهم گردید، زیرا این پروژه ها مستقیماً توسط شینواری ها درخواست شده بودند. زمینه دسترسی بزرگان قوم نادعلی در جنوب ولایت هلمند - ولسوالی که اکثراً حدود یک چهارم کوکنار کل کشور را درین سال کشت نموده و محصول آنرا به دست آورده بودند - نیز با ملا محمد عمر جهت اعلام موقف و جلب حمایت وی مساعد گردیده بود.

سپس طالبان با تضعیف یا تسلیم مخالفین قدرتمند احتمالی مبارزه استراتژیک خویش جهت تخریب مزارع کوکنار را روی دست گرفتند. آنها قبل از همه به تخریب کوکنار در دره ها و قریه های بلندتر تمرکز کردند. این دره ها ساحاتی بودند که بزرگان و اقوام ساکن در آنها از قبل تحت سلطه طالبان درآمده بودند یعنی ساحاتی بودند که در گذشته علیه تلاش های منع کشت کوکنار در آنجا مقاومت صورت می گرفت. تمرکز بر این ساحات مشخص بعنوان نمونه ای از نمایش و اعمال قدرت طالبان صورت گرفت تا دهقانان ساکن در ساحات پایین تر را متقاعد سازد که طالبان در پلان و برنامه منع کشت کوکنار جدی می باشند و ازین طریق ساکنان روستاها را تشویق نمود تا از کشت کوکنار در ساحات اولی خودداری نمایند. بعد از اینکه طالبان محصولات کوکنار را تخریب کردند، دهاقین با رسیدن فصل کشت و زراعت فکر کردند که دیگر ضرورت به ضایع کردن وقت و منابع بالای محصول تریاک نمی باشد، آنها فرصت داشتند تا قبل از رسیدن فصل زمستان در بدل تریاک اقدام به کشت و زراعت دیگر نمایند. این راهکار در مدیریت خطرات احتمالی مخالفت های وسیع که طالبان خواهان جلوگیری از آن بودند کاربرد داشت زیرا ممکن بود این مخالفت ها تصویری را که طالبان ایجاد کرده بودند - مخصوصاً به ارتباط جهان خارج - به ارتباط کنترل کامل روستاها آسیب وارد مینمود.

واقعیت قضیه چیزی بسیار متفاوت تر ازین بود. زمانیکه طالبان از مقر اصلی خود در جنوب بطرف سایر ساحات کشور پیشرفت نمودند، آنها بعضی از مخالفین نظامی خویش را شکست دادند و با برخی دیگر به توافق سیاسی رسیدند. بزرگان قومی و نظامی ممکن تحت حکومت طالبان درآمده بودند اما اکثراً با توجه به قدرت سیاسی و نظامی که در اختیار داشتند به درجه های مختلف استقلالیت داده میشد.^{۲۷} علاوه براین، این توافقات ثابت نبودند بلکه همیشه مخصوصاً در اواخر سال های ۱۹۹۰ که طالبان به مخالفت های فزاینده روبرو بودند و به مشکلات در حال افزایش مالی مواجه بودند در حال گسترش بود.^{۲۸}

۲۶ دیوید منسفیلد، کشوری که بر روی ریگ ساخته شد، تریاک چگونه به افغانستان زبان رسانده است

۲۷ جوهنسن، سی و لیزلی، جی. (۲۰۰۴) افغانستان: سراب صلح. لندن: کتاب های زید، صفحه ۱۴۵، گروپ کاری، آر. دی. و تریزی الف. (ای دی.ی.)، (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد صفحات ۱۱۱ - ۱۱۲

۲۸ فرانسیس وندریل، ارتباطات شخصی ۲۴ اپریل ۲۰۰۱، گروپ کاری، آر. دی. و تریزی الف. (ای دی.ی.)، (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد صفحات ۲۶۲ & ۲۶۵

در حالیکه ممنوعیت کشت کوکنار توسط طالبان بر کنترل ارضی یکپارچه اثر داشت، اما گزارش‌ها بیانگر واقعیت متفاوت است زیرا به اساس این گزارشات اداره طالبان دچار اختلال و ناهماهنگی گردیده بودند.^{۲۹} وزرا به‌طور وسیع نمادین بودند، آنها فاقد بودجه، پالیسی‌ها و مقررات اداری مؤثر بودند. این رژیم به‌طور گسترده در عرضه خدمات اجتماعی و اکثراً پروژه‌های زیربنایی متکی بر موسسات انکشافی (از قبیل انجوها، نهادهای سازمان ملل متحد) بودند. علاوه براین، اکثراً پالیسی‌های که در کابل ساخته می‌شدند در تقابل با اجندای بیشتر محافظه کارانه ای افرادی که در قندهار به‌سر می‌بردند قرار می‌گرفتند و در نتیجه تخریب می‌گردیدند. اما در مناطق روستایی کشور که بزرگان محلی و مردمی بیشتر از دستورات ملا محمد عمر حمایت می‌کردند زمینه قابل ملاحظه‌ای برای مصلحت‌گرایی با موسسات غیردولتی و نهادهای سازمان ملل متحد که خدمات تعلیم و تربیه را برای زنان و دختران درین بخشها عرضه می‌نمودند فراهم شده بود و مردم بجای حمایت از دستورات ملا محمد عمر بیشتر از آنها حمایت کرده و به دستورات آنها عمل می‌کردند. حتی ادعاها در مورد اینکه مردم در ساحات روستایی خلع سلاح شده بودند مبالغه بوده است؛ مخصوصاً افراد ساکن در ساحات کوهستانی اسلحه خویش را باخود حفظ کرده بودند اما آنها تا زمانیکه طالبان امنیت را تأمین می‌کردند خود را از انظار عمومی پنهان و دور کرده بودند. طوریکه مالی (۲۰۰۲: ۲۱۷) خاطر نشان می‌سازد: «ادعای اینکه طالبان مناطق وسیع افغانستان را به کنترل خود درآورده بودند ادعای دروغ بود زیرا حضور طالبان در مناطق روستایی بسیار کم بود.»^{۳۰}

در حقیقت، رژیم طالبان همانند دولت‌های پیش از خود در افغانستان، با استفاده از ترکیبی از اجبار و مذاکره حکمرانی نمودند. رژیم طالبان در ساحات کم ارتفاع که در امتداد جاده‌های تجاری و اطراف دریا‌های عمده قرار داشتند به آسانی توانستند خواست‌های خویش را بر مردم که بیشتر قابل دسترسی بوده و متشکل از اقوام متعدد و دارای سکونت درازمدت درین ساحات بودند تحمیل نمایند - این نکته را می‌توان از «قلمرو حاکمیت» رژیم‌های قبلی که نسبتاً به آسانی درین نواحی حکومت داشتند نیز درک نمود. به هر حال، مردم در ساحات بیشتر کوهستانی بیشتر منسجم، بیشتر دارای تشکل قومی واحد و از نگاه تاریخی دارای خودمختاری و استقلالیت وسیعتر بوده‌اند. ساحات دور افتاده بجز حضور تعداد کمی از ملیشه‌های مسلح در دفتر ولسوالی‌ها کمتر شاهد حضور طالبان بوده‌اند. رژیم طالبان مانند حکومت‌های گذشته با استفاده از سیاست و استراتیژی مهارسازی مخالفت‌ها را از طریق بزرگان روستایی خنثی می‌کردند.^{۳۱}

ممنوعیت کشت کوکنار زمانی توسط طالبان تطبیق گردید که فضای رنجش‌ها و مخالفت‌ها علیه حاکمیت طالبان در مناطق پشتون نشین در حال گسترش بود.^{۳۲} خدمت نظامی اجباری، همانند حکومت‌های قبلی، مخصوصاً وقتیکه تعداد زیاد مردم ملکی در شمال کشور به اثر جنگ کشته شدند به‌طور روزافزون محبوبیت طالبان را کاهش داد.^{۳۳} ناتوانی حکومت طالبان در آوردن ثبات اقتصادی علی‌رغم بهبود امنیت فزاینده منجر به بروز ناامیدی در میان مردم گردیده بود. رویدادهای فساد گسترش یافته بود و یک سلسله مخالفت‌های مسلحانه در سراسر قلمرو حاکمیت طالبان حتی در ولسوالی‌های که بعنوان مرکز قلمرو طالبان بشمار میرفت بشمول ولسوالی ارغنداب ولایت قندهار و ولسوالی کجکی در ولایت هلمند صورت گرفته بود.^{۳۴} حتی رهبری طالبان در شرق کشور در زمان آمدن هیئتی از موسسات تمویل کننده جهت تحقیق درباره ممنوعیت کشت کوکنار مجبور گردید تا به‌خاطر مسافرت و عبور مصئون کارمندان این موسسات و بازدید از قریه‌های مهمند و پیخار در ولسوالی اچین - ساحه‌ای که مجموعه‌ای از مخالفت‌ها علیه ممنوعیت کشت کوکنار، حضور تاجران و کارخانه‌های پروسس مواد مخدر و گزارش‌های گسترش اسلحه و مهمات در این ولسوالی‌ها سبب نگرانی‌های عمده نمایندگان ارشد سیاسی طالبان و نگرانی طالبان از تأمین امنیت و آرامش آنها شده بودند - با معترضین گفتگو و مذاکره نمایند.^{۳۵}

۲۹ رشید، الف. (۲۰۰۱). اسلام طالبان، نفت و بازی بزرگ جدید در آسیای مرکزی. لندن: آی بی توریس، صفحه ۲۱۲، جوهسن، سی و لیزلی، جی. (۲۰۰۴). سراب صلح. لندن: کتاب‌های زید، صفحه ۱۵۲ - ۱۵۳، دونینی، الف.، نیلاند، ان. و ویرمستر، ک. (Ed.). (۲۰۰۴). حل مشکل ملت سازی؟ صلح و عدالت در افغانستان. کشور در ایالات متحده آمریکا: نشریه خبری کاموربان، صفحه ۱۹۰، و مارسدن، بی. (۱۹۹۸) جنگ طالبان، مذهب و گروه جدید در افغانستان. لندن: کتابهای زید، صفحه ۹۳.

۳۰ مالی، دلبلو. (۲۰۰۲). جنگ‌های افغانستان. لندن: پالگراف ماکمیلان.

۳۱ بارفیلد، تی. (۲۰۱۰). تاریخ فرهنگی و سیاسی، پرینستون، ایالات متحده آمریکا: نشریه خبری پوهنتون پرینستون.

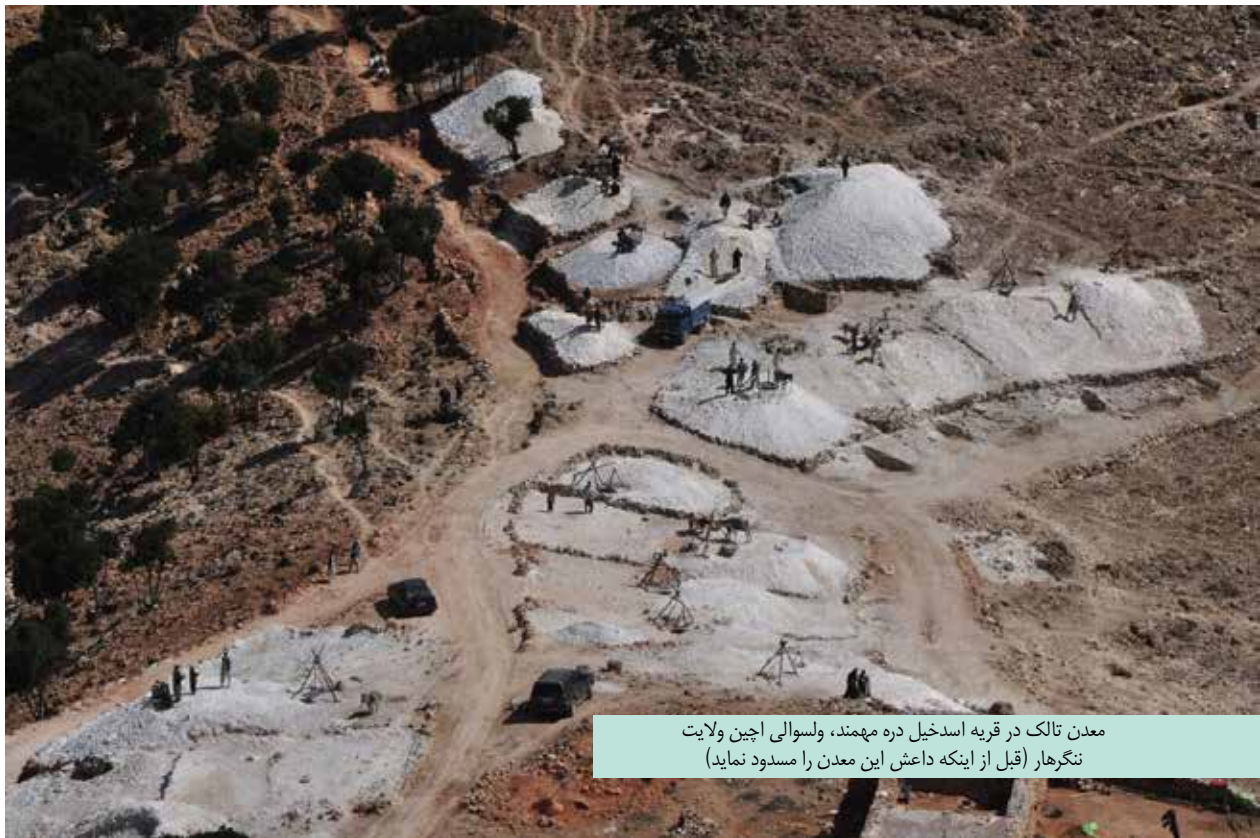
۳۲ رشید، الف. (۲۰۰۱). اسلام طالبان، نفت و بازی بزرگ جدید در آسیای مرکزی. لندن: آی بی توریس، گروه کاری، آر.دی. و تریزی الف. (Ed.). (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد، صفحات ۲۵۹ - ۲۶۸.

۳۳ وندریل، ارتباطات شخصی ۰۱/۰۴/۲۴، گروه کاری، آر. دی. و تریزی الف. (Ed.). (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد صفحات ۲۶۲ و ۲۶۵

۳۴ گروه کاری، آر. دی. و تریزی الف. (Ed.). (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد صفحه ۲۶۲، منسفیلد دی. (می ۲۰۰۱). تأثیرات ممنوعیت طالبان بر کشت کوکنار در افغانستان. سند غیرمنتشر شده‌ای که برای موسسات تمویل کننده در افغانستان تهیه شده است، ۲۳ اپریل - ۴ می ۲۰۰۱، صفحه ۲۸.

۳۵ «در زمان کار ساحوی برای ممنوعیت کشت تریاک توسط طالبان، یک فرمانده طالبان در قریه پیکار ولسوالی اچین کشته شد و طالبان به اعضای تیم توصیه نمود که به ساحه نروند.

معدن تالک در قریه اسدخیل دره مهمند، ولسوالی اچین ولایت ننگرهار (قبل از اینکه داعش این معدن را مسدود نماید)

همچنان در اواسط سال‌های ۱۹۹۰ تنش‌های در رهبری طالبان توسط افراد کلیدی سنتی قندهار به‌خاطر شامل ساختن گروه‌های متعدد بشمول کمونیست‌های سابقه حزب خلق که لزوماً از نگاه اخلاقی و اجتماعی دارای دیدگاه واحد نبودند بوجود آمد.^{۳۶} گزارش‌ها درباره بروز اختلاف‌ها میان طالبان سنتی در قندهار به رهبری ملا محمد عمر و طالبان میانه‌رو به رهبری ملا ربانی که در کابل قراردادست نیز وجود داشت.^{۳۷} اختلاف به حدی بود که رشید (۲۰۰۱: ۲۱۲) زمینه کودتای بالقوه طالبان میانه‌رو علیه ملا محمد عمر را مساعد میدید.

باید خاطر نشان نمود که ممنوعیت کشت کوکنار ماهیت روابط میان مردم محل، طالبان و بزرگان محلی که در تطبیق حکم ممنوعیت کشت کوکنار درین ساحت نقش داشتند را تغییر داد. در حالیکه زور و تهدید عنصر مهم در روند تعامل با بزرگان و مردم محل را تشکیل میداد، از زور و تهدید به‌طور عاقلانه صرفاً به‌خاطر تشویق مردم در جهت پذیرفتن این دستور استفاده گردید. علاوه براین، احتمال حمایت و جلب کمک‌های انکشافی در آینده یکی از عناصر مهم در جلب رضایت درین ساحت بیشتر خودمختار بود. انتظارات درباره اینکه نهادهای انکشافی در تمام سطوح جامعه مخصوصاً در میان مردم روستا و طوایف مهم از قبیل طایفه شینواری که در اجرایی ساختن حکم ممنوعیت کشت کوکنار در حوزه شرق نقش کلیدی داشت آماده ارائه خدمات خواهند بود، بسیار بالا بود.

در نهایت ممنوعیت تریاک، توافق سیاسی که میان طالبان و اکثر مردم روستایی افغانستان در دوران حاکمیت آنها بوجود آمده بود را دچار دگرگونی ساخت. این امکان وجود داشت که در صورت تداوم حکم منع تریاک، استقلالیت سیاسی و مالی مردم روستایی به چالش کشیده میشد و این کار آنها را مجبور میساخت تا تحت سلطه مرکز قرار گیرند. در نبود ظرفیت و توانایی جهت سرکوب و مطیع ساختن مردم با استفاده از زور - مخصوصاً شهروندان ساکن در مناطق کوهستانی و نوارمرزی کشور که احکام دولت در چنین مناطق همیشه محدود بوده است - و نبود کمک‌های انکشافی لازم برای جلب و تحکیم حمایت بزرگان محلی و حداقل کاهش دادن تأثیراتی که منع کشت تریاک بر تعداد زیاد مردم روستایی داشت، دورنمای منع کشت کوکنار و ادامه آن برای یک سال دیگر بسیار ضعیف به نظر میرسید. مشکل بود که معاملات شکننده در نواحی روستایی را در نبود بعضی اسناد و شواهد مبنی بر عدم تداوم دورنمای اقتصادی مردم روستایی در مسیر رو به پایین حفظ کرد. به مشکل

۳۶ گودسن، ال. پی. (۲۰۰۱) جنگ بی پایان افغانستان: شکست دولت، سیاست‌های منطقه‌ای، و پیدایش طالبان. سیتل: نشریه خبری پوهنتون واشنگتن، صفحه ۱۰۷.

۳۷ گروه کاری، آر. دی. و تریزی الف. (Ed.) (۲۰۰۸). طالبان و بحران افغانستان. کمبریج: نشریه خبری پوهنتون هاروارد صفحات ۲۲۸ - ۲۷۳، نجومی، (۲۰۰۲). پیدایش طالبان در افغانستان: بسیج مردم، جنگ خانگی، و آینده مذهب. نیورک: پالگریف، صفحات ۱۷۹ - ۱۸۱، گانون، ک. (۲۰۰۵). از جنگ مقدس تا ترور وحشت مقدس: ۱۸ سال در داخل افغانستان. نیورک، امریکا: امور عامه، صفحات ۵۱ - ۶۵، دونینی، الف. نیلاند، ان. و وارمستر، ک. (Ed.) (۲۰۰۴). حل مشکل ملت‌سازی؟ مساعدت، صلح و عدالت در افغانستان. دولت در امریکا: نشریه خبری کوماریان، صفحه ۱۹۰.

می‌توان باور کرد که در صورت عدم ارائه کمک‌های انکشافی طالبان برای اینکه از دستور منع کشت کوکنار از جانب گروه‌های قومی بزرگ منصرف شوند تحت فشار سیاسی قابل ملاحظه قرار نمی‌گرفت و رهبری طالبان در موجودیت دسترسی به تسلیحات در داخل افغانستان و در منطقه دست از جنگ جاری و تلاش‌های داخلی جنبش طالبان بر نمی‌داشت.

مذاکرات درباره سال دوم ممنوعیت کشت کوکنار تحت این شرایط در خزان سال ۲۰۰۱ بزرگان روستایی و همچنان رهبری طالبان را با چالش بزرگ مواجه نموده بود. رهبری طالبان، رهبران قومی و بزرگان محلی با توقع اینکه آنها شاهد منافع انکشافی خواهند بود سرمایه سیاسی چشمگیر را در جریان تطبیق حکم ممنوعیت کشت تریاک مصرف کرده بودند. مقاومتی که در بخش‌های بالایی ولسوالی اچین در بهار سال ۲۰۰۱ صورت گرفت به راحتی منجر به شورش‌های محلی وسیع گردید که تصویری را که حاکمیت طالبان به سطح بین‌المللی و داخلی پیدا کرده بود به چالش کشید. در واقع در اپریل سال ۲۰۰۱ گزارش‌های از قبل درباره انتقال اسلحه از مرز به طرف شرق افغانستان توسط حاجی قدیر وجود داشت و همچنین امکان مخالفت‌ها در سایر بخش‌های کشور بسیار بالا بود. حکم ممنوعیت کشت تریاک توسط طالبان زیان اقتصادی بر مردم وارد کرده بود و این نگرانی وجود داشت که این حکم توسط گروه‌های مخالف هم در داخل و هم در خطوط مرزی کشور نقض گردد. طوریکه فرانسویس ویندرل شورش و مخالفت در زمان حکم ممنوعیت کشت کوکنار توسط طالبان را «حالت شورشگری مردم محلی» عنوان کرده بود خاطر نشان ساخت، طالبان نمی‌خواهند «قداست مذهبی خویش را فدای جاه طلبی‌های نظامی خویش نمایند.»^{۳۸}

طالبان ۲، ۰

باتوجه به واقعیت تلاش‌های طالبان در گذشته در جهت منع کشت کوکنار، آیا امروزه آنها قادر به ادامه یک چنین پالیسی‌های دیگری نیز پیشنهاد کرده‌اند و رهبری آنها هم در مسکو اعلام داشت، می‌باشند؟ به نظر می‌رسد که ادامه این پالیسی به چندین دلیل محتمل نمی‌باشد.

دلیل اول اینکه طالبان ۲۰۱۹ فاقد انسجامی هستند که آنها در سال‌های ۱۹۹۰ داشتند. ما نباید روی آتش بسی که در سال ۲۰۱۸ در روزهای عید صورت گرفت تکیه نمائیم. ملا عمر فوت کرده است، و رهبری امروزه ای طالبان دارای هیچ یک از صلاحیت‌های مذهبی یا اعتباراتی که امیر المومنین داشت نمی‌باشند. تحرکات طالبان نیز نسبت به سال‌های ۱۹۹۰ بیشتر غیرقابل مهار می‌باشند. رهبری طالبان تحت الشعاع رقابت‌ها قرار گرفته است و مجموعه‌ای وسیعی از پالیسی‌ها و عملکردهای مختلف در سطح محلی وجود دارند که نشان دهنده میزان بالای غیرمتمرکز بودن قدرت و خودمختاری محلی می‌باشد. در نبود فرماندهی و کنترل متمرکز به مشکل می‌توان باور کرد که اکثر فرماندهان محلی که در خطوط مقدم جنگ نموده‌اند کشت کوکنار را ترک کنند و استقلالیت مالی که آنها از طریق جمع‌آوری مالیات به دستور رهبری طالبان در کویته، پشاور، یا جای دیگر به دست آورده‌اند را از دست دهند. طالبان در دوران حاکمیت قبلی خویش به مدت شش سال کنترل ۹۰ فیصد خاک کشور را به دست گرفتند و قبل از آنکه ممنوعیت کشت کوکنار را در سال ۲۰۰۰-۲۰۰۱ در فصل کشت آن بصورت مؤثر تطبیق نمایند تلاش‌ها در جهت مبارزه با مواد مخدر را تکراری - و بلکه نادیده گرفته - انجام دادند. حتی بعد از آن، داد و ستدهای زیان‌دهنده، طالبان را در مقابل مقاومت‌ها و مخالفت‌های سیاسی آسیب‌پذیر ساخت. پروسه امروزی صلح حتی در مرحله آغازی خود قرار ندارد و تعداد زیاد افرادی نامعلوم درگیر جلب حمایت فرماندهان محلی طالبان جهت ممنوع قرار دادن کشت کوکنار می‌باشند.

ثانیا، در صورت تطبیق حکم ممنوعیت کشت کوکنار همین فرماندهان با خشم دهقانان محلی مواجه خواهند شد. این قضیه نه تنها در سال ۲۰۰۱ بلکه چندین بار در ممنوعیت‌های بعدی در زمان اداره کوزی در ننگرهار، هلمند و بلخ مشاهده شده است. مبارزه خشونت‌آمیز علیه کشت کوکنار در بعضی موارد سبب دور کردن بزرگان محلی نه تنها از موقف آنها منحنی رهبران جامعه بلکه از قریه‌های که در آن زندگی می‌کنند نیز می‌گردد. به‌طور نمونه، نقشی را که بزرگان قومی در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۱۰ در اجرای حکم ممنوعیت کشت کوکنار در ننگرهار بازی کردند سبب بیجا نمودن آنها به اچین بالا گردید. تلاش در جهت منع کشت کوکنار در بسیاری موارد سبب شده است تا مردم محل به‌خاطر تضعیف توانایی دولت در ریشه کن کردن محصولات تریاک متوسل به کمک افراد مسلح مخصوصا طالبان شوند.

در حقیقت، طالبان در یک دهه اخیر بیشتر در صدد این بودند تا از پالیسی‌های مبارزه با مواد مخدر دولت افغانستان و تمویل کنندگان کشورهای غربی و شعار آنها مبنی بر اینکه تخریب این محصولات در صدر برنامه‌های آنها قرار دارد بهره‌برداری نمایند. طالبان این کار را به این دلیل انجام داده‌اند تا با تشویق دهقانان به کشت کوکنار از طریق پیشنهاد محافظت از این محصولات، حمایت دهقانان را به دست آورند. طالبان به‌خاطر انجام این کار تلاش نمودند تا موقعیت خود را منحنی نجات دهندگان مردم محلی که با تهدید تخریب محصولات خویش مواجه می‌باشند تثبیت نمایند، آنها سعی می‌کردند تا خود را منحنی حرکت و جنبشی که نیازمندی‌های اقتصادی هموطنان خویش را در روستاهای کشور درک می‌کنند بروز داده و برعکس افراد حامی دولت را دست‌نشانده و آله بازی پالیسی ضد مواد مخدر امریکایی‌ها که هیچ‌گونه توجه به رفاه و آسایش مردم خود ندارند جلوه دهند. به مشکل می‌توان درک کرد که رهبری طالبان و مخصوصا فرماندهان و سربازان محلی آنها که در میان دهقانان زندگی می‌نمایند چگونه در میان مردم ساحوی که در زمان جنگ آنها را کمک می‌کردند صلاحیت و اعتبار به دست آورده و ۱۸۰ درجه تغییر جهت داده و حکم ممنوعیت محصولات تریاک را در میان آنها اعلام می‌نمایند. سایر گروه‌های مسلح یا افراد

مخالف صلح در درون طالبان نیز ازین وضعیت بهره برداری می نمایند و این چیزی است که رهبری طالبان به خاطر نگرانی از بروز اختلافات و بدتر شدن انشقاق درونی طالبان شدیداً در تلاش جلوگیری از آن می باشد. داعش ممکن است یکی ازین گروه ها باشد. در حالیکه گروه داعش در بین سال های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶ کشت تریاک را در مناطق محلی از قبیل اچین بالا، نگرهار ممنوع کرد، آرمانی بودن یک تعداد عناصر دیگر گروه داعش در افغانستان تثبیت نگردیده است. آنها میتوانند به خاطر متقاعد کردن فرماندهان و سربازان مخالف و همچنین دهقان های که ممکن در آینده مخالف منع کشت کوکنار باشند از کشت کوکنار به خوبی حمایت کنند.

ثالثاً، در اکثر ساحاتی که مرکز کشت کوکنار می باشند مخصوصاً دشت ها و زمین های بایر جنوب غرب کشور که به تعداد ۲,۴ میلیون نفر به خاطر به دست آوردن عاید، پناهگاه، غذا و آب متکی بر این محصول می باشند کدام بدیل ملموس برای آنها وجود ندارد. این مشکلی است که هرساله موجود می باشد: دهقانان در نبود کشت کوکنار چه کاری را انجام خواهند داد؟ در حالیکه تعهداتی درباره افزایش کمک های انکشافی برای آوردن صلح صورت گرفته است، افرادی که به خاطر به دست آوردن معیشت متکی بر کشت کوکنار می باشند قبلاً چندین بار شاهد چنین وعده و نویدها بوده اند و مکرراً از نتایج محصولات خویش به خاطر موانع کمک مالی، موجودیت فساد و حجم کمک های که به دسترس بزرگان محلی میرسند ناامید شده اند. آنها شاهد اعلامیه هایی از جانب نهادهای تمویل کننده کشورهای غربی و حکومت های مختلف در افغانستان مبنی بر سرازیر شدن مبالغ کلان کمک ها در مقابل کاهش کشت کوکنار بوده اند اما مقدار کم آنچه توقع می رود به آنها می رسند و مقدار زیاد این کمک ها در اختیار مناطقی که دارای وضعیت بهتر و در مجاورت مراکز ولایتی که دهاقین در آن ساحات برای معیشت خویش کمتر متکی بر کشت کوکنار می باشند و به دهاقین سرمایه دار در مناطق دورتر که دارای سرمایه ها و عواید دیگر برای معیشت می باشند قرار می گیرد. این نوع فضا به گونه ای نیست که در آن تعهدات درباره «حق الامتیاز صلح» در ارتباط به کاهش کشت کوکنار موجب حمایت سیاسی یا امید آینده بهتر ساکنان مناطق روستایی گردد. امید بر تجربه تلخ گذشته پیروز نخواهد شد.

تردیدی وجود ندارد که اگر طالبان متعهد به منع کشت کوکنار می بود، پیشنهادات کمک های انکشافی بیشتر مخصوصاً از جانب دولت امریکا ارائه می شد، اما واقعیت این است که این کمک ها به ندرت از راه حل مقطعی فراتر می رود - کمک های کوتاه مدت و مختص به سکتور واحد به هدف کاهش فشار سیاسی بر افرادی که با منع کشت کوکنار موافقت کرده اند. برنامه زون غذایی هلمند (HFZ) که بین سال های ۲۰۰۸ و ۲۰۱۱ تطبیق گردید دقیقاً یک چنین برنامه بود. این برنامه با فراهم ساختن تخم گندم و کود کیمیای برای دهقانان در صدد جلب حمایت گلاب منگل والی آلمان این ولایت بود تا وی کمپانی را برای ازین بردن کشت و محصولات مخالفین به راه بیندازد. برنامه زون غذایی هلمند در کاهش وسیع کشت کوکنار در کانال آبی که ساحات مرکزی هلمند را آبیاری میکرد کمک کرد اما این برنامه سبب تضعیف افراد دارای زمین کمتر گردید، آنها را مجبور ساخت تا بدنبال زمین در دشت های که قبلاً در آنجا کوکنار کشت میکردند رفته و دوباره به کشت حتی مقدار بیشتر کوکنار رو بیاورند. بدین جهت، برنامه زون غذایی هلمند در واقع سبب افزایش کشت کوکنار گردید. به نظر می رسد که اداره مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد (UNODC) در برنامه تقویت فعالیت های انکشافی بدیل از طریق معیشت های قانونی که توسط اداره مبارزه با مواد مخدر و امور تطبیق قانون (INL) تمویل می گردد عین همین کمک انکشافی کوتاه مدت در سکتور واحد را تعقیب می نماید. این دو برنامه کمک های انکشافی را مستقیماً در بخش کاهش کشت کوکنار ارائه می نمایند - استراتژی که غیرمؤثریت آن در فراهم ساختن معیشت های متفاوت که از لازمه کاهش دوامدار کشت کوکنار می باشد به طور مکرر تجربه شده است.^{۳۹}

۲.۲ قانونمند ساختن محصول تریاک در نبود اداره تنظیم کننده

یکی دیگر از گزینه ها برای کسانی که درصدد تبدیل موضوع مواد مخدر در افغانستان به زراعت دوامدار می باشد، قانونی ساختن یا تنظیم مقرر کشت کوکنار می باشد که در صورت ناکامی ممنوعیت کشت کوکنار این گزینه برای کسانی که در جستجوی راه حل ساده می باشند یک آغاز بشمار میرود.

با این وجود، قانونی ساختن کشت کوکنار مستلزم داشتن یک دولت و ظرفیت نهادی مؤثر می باشد که افغانستان در چندین سال آینده حتی با وجود توافق سیاسی فاقد آن خواهد بود. دولت در بسیاری از ساحات افغانستان که در حال حاضر در آنها کوکنار کشت می گردد دارای حضور یا ظرفیت کم جهت تنظیم امور کشت کوکنار بوده و توانایی اجرای محدودیت ها بر کشت آن در مواردی که مغیر با قانون باشد را ندارد. تاکنون هیچ نوع نهاد دولتی در دشت های قبلی جنوب غرب افغانستان که مرکز کشت کوکنار می باشند وجود ندارد. و حتی طالبان در ساحاتی مثل بکواه در ولایت فراه از طریق مذاکره با قوم عمدۀ نوزی اختیارات و اداره این مناطق را به دست گرفته اند. به هر حال، احتمال کامل وجود دارد که اکثر ساحات افغانستان حتی در صورتیکه دولت آینده پالیسی تنظیم کشت کوکنار را تعقیب نماید به تولید تریاک به طور غیرقانونی مخصوصا با توجه به قیمت پایین تریاک در بازار قانونی ادامه خواهند داد.

به هر حال، بزرگترین مانع افغانستان در راستای انکشاف صنعت منظم تریاک موضوعات اقتصادی می باشد. افغانستان کدام منفعت نسبی در تولید قانونی تریاک ندارد. تعداد زیادی از کشورها تریاک را بصورت قانونی برای اهداف صادراتی تولید می نمایند، اما کشت آن تحت نظر یک اداره تنظیم کننده انجام می شود: دهقانان تنها اجازه دارند مقدار مشخص تریاک را کشت نمایند، محصول تریاک تنها به دولت یا نهادی که دارای رسمیت میباشد فروخته می شود، و هر نوع تخلف سبب مجازات بشمول زندانی شدن می گردد. به این اساس، کشت قانونی به پیمانۀ زیاد عمدتا در جهان انکشاف یافته که دارای ثبات دایمی می باشد به استثنای هندوستان و ترکیه محدود می گردد.

کوکنار در استرالیا عمدتا در جزیره تاسمانیا کشت میگردد، اما در سال ۲۰۱۴ به جنوب استرالیا^{۴۰} و در سال ۲۰۱۷ به نیو ساوت ولز نیز توسعه یافته است. ۴۱ دهقانان در سال ۲۰۱۳ در تاسمانیا کوکنار را در مساحت به طور متوسط ۴۰ هکتار زمین در بزرگترین فارم به مساحت ۴۸۰ هکتار کشت نمودند. ۴۲ دهقانان در تمام سه ایالت از بذرهای اصلاح شده استفاده می کنند و محصول آنرا جمع آوری می نمایند، میزان سودمندی آن بالا می باشد و ارزش یک واحد آن دارای ارزش معادل آن در مورفین - واحد اندازه گیری تولید نهایی - می باشد که پایین ترین نرخ در جهان می باشد.

از سوی دیگر، کوکنار در افغانستان در فارم های کوچک معمولا کمتر از یک هکتار زمین پرورش داده میشود. تخم افشانی و گرفتن محصول آن با دست صورت می گیرد و روزانه بالای هر هکتار به تعداد ۳۶۰ نفر کار می نماید، و ارزش هر واحد آن بیشتر از ده برابر در استرالیا می باشد.^{۴۳}

اسپانیا، فرانسه و ترکیه کشورهای اند که کوکنار را بصورت قانونی کشت می نمایند و از تولیدات آن بیشتر از افغانستان سود می برند. حتی هندوستان تنها کشوری که همیشه - بجای قطع کردن ده سانتی متر مقدار بالای گیاه و پروسس آن به منظور تولید آنچه که بنام کاه کوکنار تغلیظ شده (Concentrate of Poppy Straw (CPS)) یاد می گردد - محصول تریاک خام را جمع آوری می نماید، یک کیلوگرام تریاک معادل مورفین را به قیمت کمتر از آنچه که دهقانان در افغانستان به فروش میرسانند تولید می نمایند.^{۴۴}

۴۰ مارگوت کیلی و لوریسا اسمت، "صنعت کوکنار که دیگر دارای سود قابل ملاحظه نمی باشد برای دهقانان تاسمانیان درد سر آفرید" ای بی سی روستا، ۲۳ جون ۲۰۱۸، <https://www.abc.net.au/9881084/pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-tasmania/24-06-2018/news/rural>

۴۱ مادلاین کلارک، "شروع به برداشت اولین محصول تریاک در ریورینا"، زمین، ۲ جنوری ۲۰۱۸، <https://www.theland.com.au/story/5143639/under-way-in-riverina>

۴۲ اداره صنایع اساسی، پارکس، آب و محیط زیست و پرورش دهندگان کوکنار در تاسمانیا، "عوامل مؤثر بر تصامیم جهت کشت و پرورش کوکنار"، جنوری ۲۰۱۳، صفحه ۱۵، <https://dpiwte.tas.gov.au/Documents/Poppy-Report.pdf>

۴۳ ویلیام بایرد و دیوید منسفیلد، قانونمند ساختن کوکنار افغانستان به خاطر بهره برداری های طبی: چرا این کار ناکام می گردد. USIP، گزارش مختصر صلح، سپتامبر ۲۰۱۴، صفحه ۳، <https://www.usip.org/sites/default/files/PB179%20Use.pdf>

۴۴ ویلیام بایرد و دیوید منسفیلد، قانونمند ساختن کوکنار افغانستان به خاطر بهره برداری های طبی: چرا این کار ناکام می گردد. USIP، گزارش مختصر صلح، سپتامبر ۲۰۱۴، صفحه ۳، <https://www.usip.org/sites/default/files/PB179%20Use.pdf>

گیاه خشک شده چرس، ولسوالی خوگیانی ننگرهار

علاوه بر این، در جهانی که تولیدات تریاک قانونمند شده است تقاضای بسیار کم برای تریاک خام وجود دارد. کمپنی های کلان داروسازی ترجیح میدهند از کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) استفاده نمایند. ۴۵ کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) با ارائه ۹۵ فیصد مواد خام تریاک غنی شده با مورفین حجم کلان از عرضه جهانی تولیدات تریاک را تشکیل میدهد. ۳۶ همچنان استخراج الکلوئید از کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) دارای ضایعات باقیمانده کمتر نسبت به تریاک خام می باشد و بدین جهت چالشها (و مصارف) و خطرات محیطی آن کمتر می باشد. تولید تریاک با استفاده از کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) به دلایل زیر نیز ترجیح داده میشود: از نگاه اقتصادی نسبت به استخراج تریاک دارای مقیاس اقتصادی چشمگیر می باشد، زمینه های تبدیل آن به بازار غیرقانونی نیز کمتر می باشد، و محصول نهایی آن از نگاه وزن دارای ارزش بالاتر می باشد که بدین جهت مصارف ترانسپورت را کاهش داده و مصونیت آن بیشتر می باشد.

تغییر شیوه ای استفاده از محصول تریاک خام به کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) در افغانستان دارای تاثیرات عمیق بر اقتصاد کشور می باشد. در سال ۲۰۰۹ در استرالیا به مساحت ۲۲,۳۶۳ هکتار زمین کوکنار پرورش داده شد و تنها ۱۰۰۰ نفر در آن استخدام گردید. اما در سال ۲۰۱۸ در افغانستان تخمیناً ۲۶۳,۰۰۰ هکتار زمین کوکنار کشت شد که در آن به تعداد ۴۲۰,۸۰۰ نفر بصورت تمام روز استخدام گردید. استفاده از کاه کوکنار تغلیظ شده (CPS) مستلزم انتقال گسترده به تکنالوژی زراعتی می باشد که اجرای آن کار ساده ای نیست و منجر به بیکاری وسیع خواهد شد. همچنان با توجه به احتمال بی ثباتی دوامدار در افغانستان و عرضه کاه کوکنار تغلیظ شده از کشورهای بیشتر امن که در حال حاضر از تقاضای جهانی آن اضافه تر می باشد مستلزم سرمایه بزرگی می باشد که کمپنی های داروسازی احتمالاً حاضر به تمویل آن نخواهند شد. ۴۷

علاوه بر این، تغییرات در قوانین امریه ایالات متحده در سال ۲۰۱۳ تاثیر مهمی بر تقاضای جهانی تولیدات تریاک داشته است. دهقانان استرالیایی شاهد کاهش تقاضا و قیمت ها بوده اند و صنعت تریاک قانونی بسیار رقابتی شده است. ۴۸ حتی اگر صنعت تریاک قانونی بسیار ثابت هم باشد به مشکل می توان شاهد رقابت افغانستان با کشورهای تولید کننده مثل استرالیا، فرانسه یا اسپانیا که دارای تمام امتیازات تجارتي، نهادی و زیربنایی می باشند بود.

۴۵ دیفیا راجوگیال، " تجارت کساد تریاک بعنوان نورم ها، درخواست بیشتر برای بهبودی"، فرصت های اقتصادی، ۱۸ می ۲۰۱۹، <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/>، cms.۶۹۳۸۲۴۰۰/foreign-trade/opium-trade-sluggish-as-norms-infra-beg-for-upgrade/articleshow

۴۶ بورد بین المللی کنترل مواد مخدر، « عرضه مواد خام دارای تریاک و تقاضا برای تولیدات تریاک برای اهداف طبی و علمی»، ۲۰۱۳، صفحات ۹۳ - ۱۰۰، http://www.incb.org/documents/Narcotic-Drugs/Technical-Publications/2013/Part_3_supply_E.pdf

۴۷ مارگوت کیلی و لوریسا اسمت، " صنعت کوکنار که دیگر دارای سود قابل ملاحظه نمی باشد برای دهقانان تاسمانیان که دیگر سودمند به نظر نمیرسند درد سر آفرید" ای بی سی روستا، ۲۳ جون ۲۰۱۸، <https://www.abc.net.au/news/rural/۹۸۸۱۰۸۴/pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-tasmania/۲۴۰۰۶۰۲۰۱۸>

۴۸ جامی اسمیت « ضررهای بحران تولیدات تریاک امریکا برای پرورش دهندگان کوکنار در تاسمانیا»، فرصت های مالی، ۲۲ مارچ ۲۰۱۸، <https://www.abc.net.au/news/rural/۹۸۸۱۰۸۴/pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-tasmania-pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-۲۴۰۰۶۰۲۰۱۸>، <https://www.abc.net.au/news/rural/۹۸۸۱۰۸۴/pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-tasmania-pain-for-pharmaceutical-poppy-industry-in-۲۴۰۰۶۰۲۰۱۸>

۳. دست و پنجه نرم کردن با اقدامات مشابه

وقتی موضوع مبارزه با مواد مخدر مطرح می‌گردد، این خطر احتمالی موجود است که بدیل منع تریاک و قانونمند ساختن آن بر مبنای هرگونه راه حل سیاسی در آینده بیشتر عین هم می‌باشد: زیرا مسأله مواد مخدر مرزبندی و بخش بندی می‌گردد و وظیفه رسیدگی به مشکلات وابسته به مواد مخدر غیرقانونی به عهده نهادهای بین المللی و ملی قرار می‌گیرد که دارای اهرم‌های فشار کمتر و ظرفیت محدودتر می‌باشند.

ما تاکنون چگونگی کار این نهادها را مشاهده کرده ایم. تلاش‌ها و فعالیت‌های گذشته مربوط به مبارزه با مواد مخدر در گزارش تجارب سیگار به خوبی مستند شده‌اند.^{۴۹} این گزارش تلاش‌های غیرهماهنگ و نامسجم در جهت کنترل تجارت تریاک در افغانستان، برخورد مکاتب فکری رقیب، استراتژی‌های، منافع و صلاحیت‌های نهادی، و همچنین چگونگی تطبیق آنها را شرح می‌دهد. در حالیکه دستوراتی درباره اهداف سالانه از قبیل کاهش سطح کشت کوکنار و محو مقدار مشخص تریاک صادر گردید و مصارفی صورت گرفت اما تلاش‌های وسیع به‌منظور دستیابی به ثبات و امنیت را صدمه زد که این موضوع به نوبه خود سبب شد تا سطح کشت کوکنار بالا برود.

اداراتی هم در داخل موسسات تمویل کننده و هم دولت افغانستان وجود داشت که بالای اهداف مختلف کار میکردند: یک اداره یا پروژه در راستای منصرف کردن مردم از کشت کوکنار کار میکرد در حالیکه اداره یا پروژه‌ای دیگر بدون توجه به احتمال جبران خطرات احتمالی مقدار زیاد زمین‌های که صرف پرورش و کشت کوکنار اصلاح شده در سال‌های آینده میشوند در راستای سیستم آبیاری پیشرفته کار می‌نمود. اداره دیگر هم در صدد گرفتار و دستگیر کردن عوامل محلی دخیل در تجارت مواد مخدر بود، در حالیکه بعضی دیگر به‌خاطر وحشت از اینکه این افراد معلوماتی را درباره شورشیان ارائه کرده و دارای نقش مهم در ثبات محلی می‌باشند به آنها پناه گاه میدادند.

ما طی ۱۸ سال گذشته نیز شاهد چگونگی بی‌میلی اکثر شعبه‌های دولتی در دخیل شدن درین مشکل غیرقابل مهار بوده ایم. ادارات و موسسات انکشافی اکثرا تنها زمانی علاقمندی نشان میدهند که سطح کشت کوکنار بالا برود و تصمیماتی که از سوی برخی در کابل یا کشورهای غربی درین باره اتخاذ شد هم دارای جنبه سیاسی بود. با این حال، فعالیت‌های انکشافی اکثرا بدون رونق و کمتر قابل ملاحظه بود و بیشتر بجای اینکه به علل و اسباب کشت کوکنار به شیوه‌های هدفمند رسیدگی میکردند کار را بشکل نمایشی انجام میدادند. در بعضی موارد اداراتی که به نظر میرسد مصارف و فعالیت‌های موجود تحت عنوان مبارزه با مواد مخدر را دوباره تنظیم و ترتیب میکنند معمولاً این کار برای آنها تجارت بود در حالیکه واقعیت این بود که بعضی آنها حتی به افزایش سطح تولید این مواد کمک می‌کردند.

اولین فعالیت انکشافی اساسی - که بعد از وضع ممنوعیت تولید تریاک توسط مقامات دولت افغانستان در ننگرهار و برخی مناطق شرقی کشور صورت گرفت- توسط USAID و DFIC در جهت تمویل توزیع بذر گندم و کود برای تشویق دهقانان به‌منظور رو آوردن آنها از کشت کوکنار به کشت گندم انجام شد. این کار بدون آگاهی از بسنده نبودن یک چنین برنامه جهت انصراف دهقانان از کشت کوکنار با توجه به نقش چندجانبه‌ای که این محصول در معیشت مردم دارد و بدون توجه به خطر احتمالی که از کود در جهت کشت کوکنار استفاده می‌گردد صورت گرفت. با وجود این شرایط، تهیه و تدارک تخم گندم و کود کیمیاوی در مرکز زون غذایی هلمند صورت گرفت، در نهایت برنامه مبارزه با مواد مخدر سبب گردید تا ظرفیت تولید تریاک بیشتر در ولایات نسبت به گذشته افزایش یافته و کشت کوکنار به دشت‌های که فراتر از دسترس دولت بود توسعه یابد.^{۵۰}

به نظر میرسد اقدامات دیگر درین راستا نیز ضعیف بوده و به اساس درک نادرست از اقتصاد تریاک و روابط آن با اقتصاد روستایی، مخالفت‌های ضد دولتی و تلاش بازسازی وسیعتر صورت گرفتند. به‌طور نمونه، انجام حملات هوایی علیه لابراتوارهای مواد مخدر در نوامبر ۲۰۱۷ به منظور از بین بردن عایدات طالبان انجام شد، به اساس ادعاها ۶۰ فیصد منبع عواید مخالفین دولت از تجارت مواد مخدر به‌دست می‌آمد و ۲۰ فیصد قیمت کلی تجارت مواد مخدر از طریق مالیه به خزانه طالبان میرفت.^{۵۱} حتی اگر این فرضیه‌ها درست باشند - که شواهد زیادی مبنی بر درست نبودن آنها وجود دارد^{۵۲} - میلیون‌ها دالر درین کمپاین برای تخریب لابراتوارهای که گفته میشد غیرفعال بوده‌اند و ارزش آنها شاید ۱۶۰۰۰ دالر امریکایی بیشتر نبوده و به آسانی هم قابل بازسازی بوده‌اند به‌صرف رسیدن بدین جهت این عملیات در صورت موفقیت آن

۴۹ بازرس ویژه برای بازسازی افغانستان، مبارزه با مواد مخدر: تجارب امریکا در افغانستان، جون ۲۰۱۸، SIGAR، https://www.sigar.mil/pdf/lessonslearned/SIGAR_LL.pdf
۵۰ دیوید مسفیلد «کاملاً بی‌پیشینه: زون غذایی هلمند چگونه ظرفیت ولایات را در جهت کاهش تریاک افزایش داد، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، اکتوبر ۲۰۱۷، <https://areu.org.af/wp-content/uploads/2017/10/2017-content/uploads-99s-capacity-to-produce-opium-%A0%۱۷۷۷۸E-TRULY-UNPRECEDENTED-How-the-Helmand-Food-Zone-supported-an-increase-in-the-province-%E۲%۸۰/۲۰۱۷/content/uploads-pdf>
۵۱ وزارت دفاع امریکا، گزارش خبری وزارت دفاع توسط جنرال نیکلسون از طریق کنفرانس تلفونی از کابل، افغانستان: جنرال جوهن دبلیو. نیکلسون جی آر، فرماندهان، حمایت قاطع و نیروهای امریکا در افغانستان، ۲۰ نوامبر ۲۰۱۷، <https://dod.defense.gov/News/Transcripts/Transcript-View/Article/teleconference-fr>
۵۲ دیوید مسفیلد، «انکار عواید یا ضایع کردن پول: ارزیابی اثرات کمپاین هوایی علیه لابراتوارهای مواد مخدر در افغانستان» واحد پالیسی مواد مخدر بین المللی، LSE، اپریل ۲۰۱۹

تأثیرات کم و غیرملموس بر سازمان های قاچاق کننده مواد مخدر مربوط به گروه طالبان داشته است.^{۵۳} به هر حال، حملات هوایی نگرانی های قابل ملاحظه ای برای مردم روستایی خلق نمود و نارضایتی آنها از نظامیان ایالات متحده امریکا و دولت افغانستان را بیشتر کرد.^{۵۴}

شواهد نشان میدهد که تاکنون مبارزه با مواد مخدر بزرگترین چالش در افغانستان تشخیص گردیده و نشان میدهد که مشکل اصلی چیست و چگونه می توان آنرا حل کرد. با این همه، مشکل کشت کوکنار اولین مشکل نیست، مشکل اصلی وجوه مالی است که از راه های غیرقانونی به دست می آیند، اینکه چه کسانی آنها را به دست می آورند و اینکه این وجوه غیرقانونی در کدام موارد به مصرف میرسند. مشکل اصلی مشکل استفاده از مواد مخدر و موارد استفاده ای از آن در جامعه افغان و همچنین موارد دیگر که سبب نگرانی می گردد می باشد نه مشکل سطح قرارداد کشت کوکنار یا سطح توسعه کشت آن. یکی از عوامل آسیب پذیری دهقانان اینست که آنان ۸۰ فیصد به عواید محصول واحد متکی میباشند، که آنها ممکن است به خاطر خشکسالی یا آفات یا کاهش قیمت به اثر تولید زیاد یا تغییر انتخاب مصرف کنندگان ناکام گردد. هدف مستقیم استراتژی ابتدایی تا حال - از طریق مجبور ساختن دهقانان به ترک کشت کوکنار، بمب گذاری، محو کشت و عرضه بدیل - تولیدات تریاکی می باشد زیرا از بین بردن تریاک ساده، قابل دسترس بوده و دارای پیامدهای مهم می باشد.

۵۳ دیوید منسفیلد، « انکار عواید یا ضایع کردن پول: ارزیابی اثرات کمپاین هوایی علیه «لابراتوارهای مواد مخدر در افغانستان» واحد پالیسی مواد مخدر بین المللی، LSE، اپریل ۲۰۱۹

۵۴ دیوید منسفیلد، «دست بردن به خانه زنبور»: نظریات مردم هلمند مرکزی درباره برنامه فعلی مبارزه با مواد مخدر چگونه اند، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، اکتوبر ۲۰۱۸. <https://areu.org.af/>

۹۹S-NEST.pdf/%۸۰/%۱۸۱۴E-STIRRING-UP-THE-HORNET%۴۲/%۱۱/%۲۰۱۸/wp-content/uploads

برخلاف خوشبینی های اجباری، به نظر میرسد که ما هنوز از یک تفاهم سیاسی مهم در افغانستان دور می باشیم، هنوز هم مسایل زیادی وجود دارد که باید حل شوند. یکی از موضوعاتی که ممکن مانع تعامل سیاسی نباشد اما میتواند به قوت مانع صلح دوامدار گردد تولید مواد مخدر غیرقانونی و وجوه مالی به دست آمده ازین منبع می باشد.

در حال حاضر صحبت های درباره تطبیق ممنوعیت گسترده کشت کوکنار به اساس توافق سیاسی در آینده وجود دارد. به هر حال، تجربه گذشته نشان میدهد که دستیابی به این امر مشکل خواهد بود و سبب بی ثباتی وضعیت شکننده کنونی خواهد شد. ممنوعیت کشت کوکنار در نبود بدیل های ملموس برای آن - که نبود این بدیل ها در بخشهای زیاد افغانستان ادامه خواهند داشت - حمایت مردم روستا از دولت آینده را صدمه زده و سبب مخالفت و مقاومت خشونت آمیز خواهد شد. شواهد بیانگر اینست که، حتی اگر این کار بزودی هم انجام نشود، با اجرا شدن حکم ممنوعیت کشت کوکنار در ساحاتی که دهقانان دسترسی به کدام بدیل محسوس برای کشت کوکنار ندارند احتمال مقاومت ساحوی بشمول مداخله نظامی افراد مسلح تا دوسال دیگر صورت خواهد گرفت.

قانونمند ساختن کشت کوکنار نیز نمی تواند منجیث یک گزینه باشد. برای اینکه نوعی ظرفیت نهادی و امنیت لازم برای تنظیم کشت کوکنار بوجود آید، باید شرایط در روستاهای افغانستان به طور اساسی تغییر نماید. علاوه براین، افغانستان قادر به تولید محصولات تریاک به قیمتی که به سطح بین المللی رقابت نماید، نمی باشد. استرالیا، اسپانیا و فرانسه با فارم های بزرگ، سیستم و زیربنا و تدارکات قویا انکشاف یافته میتوانند که تولیدات تریاک را به قیمت پایین تر از افغانستان تولید نمایند.

تاکنون، نادیده گرفتن مواد مخدر غیرقانونی نیز یک راهکار و روش موفق و دوامدار نمی باشد. پول های زیادی از طریق مواد غیرقانونی در افغانستان و کشورهای منطقه تولید می شوند که اکثر آنها در اختیار مخالفین قرار می گیرند. بدین لحاظ، مواد مخدر غیرقانونی و سایر وجوه غیرقانونی از قبیل استخراج معادن، مواد سوختی و تجارت ترانزیتی زمینه را برای جرایم سازمان یافته ای انتقالی و انواع بازیگران دارای منافع بسیار اندک در دولت آینده افغانستان که به طور مؤثر بر قلمرو خود حاکم باشد آماده میسازد. اقدام به انجام این معاملات در چنین وضعیت مستلزم یک سلسله ناآرامی ها و بی ثباتی می باشد و واضح است که چنین شرایط در آینده ولایت های افغانستان موجود اند که در آنها مواد مخدر تولید، انتقال و قاچاق می گردد و همچنین در ولایت های که عمیق ترین خطوط شکست در تعاملات سیاسی آنها نمودار بوده و احتمال جنگ در آنها وجود داشته باشد.

تولید، تجارت و استفاده از مواد غیرقانونی در افغانستان نابود نخواهد شد. کاری که باید کرد اینست که چگونه می توان از آثار مخرب و زیانبار آن جلوگیری کرد. به این ارتباط، در صورت رسیدن به کدام توافق سیاسی، دولت آینده افغانستان به دلایل ذیل دارای اولویت در اجرای برنامه محو مواد غیرقانونی خواهد بود:

- به دلیل اینکه دولت باید ضررهای ناشی از مواد مخدر غیرقانونی را منجیث اولویت انکشافی تعریف نماید و موسسات انکشافی بین المللی، دوجانبه و ملی را جهت انجام عین کار مجبور نماید.
- به دلیل اینکه دولت باید ضررهای مربوط به مواد مخدر را برای تمام شعبات دولتی منجیث متحدالمال اعلان نماید تا آنرا به طور واضح در پالیسی ها و اقدامات خویش شامل سازد.
- به دلیل اینکه با تهدید های مالی در ساحه اصلی کار مقابله شود و وجوه مالی که به دسترس گروه های مسلح غیرقانونی میرسند تحت نظارت و محدودیت قرار گیرند.
- به دلیل اینکه تأثیرات مشکلات استفاده از مواد مخدر باید در استراتژی صحتی آینده گنجانیده شود.
- به دلیل اینکه موسساتی که در بخش انکشاف روستایی کار می نمایند باید علل و عوامل کشت کوکنار را به طور واضح روشن سازند - باید چگونگی تفاوت عوامل کشت کوکنار توسط گروه های اجتماعی- اقتصادی را تشخیص نمایند - و در عین حال که به افزایش سطح کشت کوکنار کمک ننمایند، برنامه های را انکشاف دهند که دهاقین را تقویت نموده و معیشت آنها را تغییر دهند.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان میخواهد تا از پیشنهادات شما به عنوان استفاده کنندگان منابع تحقیقاتی این نهاد مستفید شود. شما چه خواننده دائمی انتشارات ما باشید، چه در یکی از ورکشاپ ها یا سخنرانی های این واحد شرکت کرده باشید، چه از کتابخانه استفاده کرده باشید و یا جدیداً با این سازمان آشنا شده باشید. نظریات و پیشنهادات شما برای ما ارزشمند است. نظریات شما برای ما کمک میکند تا هدف خود را به بهترین وجه تعقیب نموده و یافته های کاری خود را به شکل بهتر با خوانندگان نشریات ما به اشتراک بگذاریم. سهل ترین راه برای ارائه پیشنهادات شما استفاده از این ایمیل آدرس میباشد. areu@areu.org.af

شما نیز میتوانید هر نظری که دارید از طریق شماره ۷۹۹۶۰۸۵۴۸ (+۹۳) در میان بگذارید. اما بعضی اطلاعات که عمدتاً برای ما سودمند خواهند بود عبارتند از:

- چطور از نشریات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان استفاده می کنید. (مطالعه انتشارات، شرکت در جلسات و غیره)؟
- به چه منظور از تحقیقات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان استفاده می کنید؟
- به چه شکل انتشارات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان را بدست می آورید؟
- از نسخه الکترونیکی استفاده میکنید یا نسخه چاپی؟
- چگونه انتشارات میتوانند اطلاعات را به شکل بهتری ارائه دهند؟
- نظر شما در مورد روند تحقیقاتی و نتایج ما چیست؟
- انتشارات یا رویداد های مورد علاقه شما در واحد تحقیق ارزیابی افغانستان کدام است؟
- به نظر شما ما چه کار های را بهتر میتوانیم انجام دهیم؟
- علاقه، ساحه و موقعیت کاری یا مطالعه شما کدام است؟
- عرصه علاقمندی، اشتغال، مطالعه و موقعیت تان؟

لیست نشریات اخیر واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

تمام نشریات در وب سایت www.areu.org.af قابل دسترسی اند و اکثر آنها به صورت نسخه چاپی رایگان در دفتر واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان موجود میباشند.

تاریخ	نام نشریه	نویسنده	موجود به زبان دری	موجود به زبان پشتو	موضوع تحقیق	نوع نشریه
می ۲۰۱۹	آفتاب با دو انگشت پنهان نمیشود: مواد مخدر غیر قانونی و بحث ها روی توافق سیاسی در افغانستان	دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مقاله معلوماتی
می ۲۰۱۹	پارلمان افغانستان: وظایف و صلاحیت های مندرج قانون اساسی و عملکرد آن بعد از سال ۲۰۰۱	داکتر شمشاد بسری، زلی مالیار	✓	✓	قانون اساسی	مقاله تحقیقی
مارچ ۲۰۱۹	زندگی با قرضه: محدودیت های قرضه غیر رسمی مصوونیت معیشتی در ولایت هرات	تام شاه، احسان الله غفوری	✓	✓	مصوونیت اجتماعی	مقاله مقدماتی
جنوری ۲۰۱۹	نقش دولت در مدیریت کوچ نشینی و نزاع بین کوچی ها-ده نشین ها	انتونیو گيستوزی	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مقاله تحلیلی
دسامبر ۲۰۱۸	سازمان و تشکیلات اداره عامه در پرتو قانون اساسی قانون اساسی ۲۰۰۴ افغانستان	میرویس ایوبی، داکتر هارون رحیمی	✓	✓	قانون اساسی	مقاله تحلیلی
نوامبر ۲۰۱۸	خشک و دور از آب: کشت خشخاش و آینده ی ساکنان مناطق دشتهای جنوب غربی افغانستان	دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مقاله تحلیلی
می ۲۰۱۸	ارزیابی تاثیر EUPOL در اصلاحات پولیس افغانستان	قیوم سروش	✓	✓	حکومتداری و اقتصاد سیاسی	مقاله مقدماتی
نوامبر ۲۰۱۸	خشک و دور از آب: کشت خشخاش و آینده ی ساکنان مناطق دشتهای جنوب غربی افغانستان	دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مقاله تحلیلی
اکتوبر ۲۰۱۸	نوسان بین امید و ناامیدی: رفتار رای دهی شهروندان کابل در انتخابات ولسی جرگه ۲۰۱۸	محمد مهدی ذکی، صدیقه بختیاری و حسن وفايي			حکومتداری و اقتصاد سیاسی	مختصرنامه
اکتوبر ۲۰۱۸	دست بردن به خانه زنبور: مردم روستایی هلمند مبارزات ضد شورشگری را چطور میبینند	دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مقاله تحلیلی
سپتامبر ۲۰۱۸	اهداف توسعه پایدار مربوط به صحت و نقش مراکز تحقیق پالیسی: ایجاد تحرک در جنوب آسیا	سید احمد میثم نجفی زاده			حمایت اجتماعی	گزارش
سپتامبر ۲۰۱۸	خشونت مبتنی بر جنسیت در میان کودکان بی جا شده داخلی در کابل: اقداماتی که باید انجام شود	لیه ویلفریدا و جونا چاوز			حمایت اجتماعی	پالیسی نامه
اگست ۲۰۱۸	سیاست ها در ماورای شواهد: مورد سوال قرار دادن ارتباط میان ارائه خدمات و مشروعیت دولت در افغانستان	اشلی جسکن و اورخلا نعمت	✓		حمایت اجتماعی	مقاله تحلیلی

پالیسی نامه	حمایت اجتماعی			ویدا مهران	افراطگرا و فعال: افراطگرایی در بین محصلان پوهنتون در کابل هرات	جولای ۲۰۱۸
مقاله مقدماتی	حمایت اجتماعی			قیوم سروش	ارزیابی تأثیر EUPOL در اصلاحات پلیس افغانستان	می ۲۰۱۸
مقاله تحلیلی	مدیریت منابع طبیعی	✓	✓	دیوید منسفیلد	آب هرچه عمیق تر، آرام تر: کوکنار نا مشروع و تحول دشت های جنوب غرب افغانستان	می ۲۰۱۸
پالیسی نامه	حمایت اجتماعی	✓	✓	یما ترابی	مصنویت شهری: برنامه بازیبنی بنای صلح شهری در افغانستان	حوت ۱۳۹۶
پالیسی نامه	حمایت اجتماعی			ولی محمد کندیوال	مطالعه بازنامی: میکانیزم های نهادی برای مهار کردن قاچاق انسان در افغانستان	جنوری ۲۰۱۸
نشریه تحلیلی	حمایت اجتماعی			سوپروا نراسیمهیا	مطالعه بازنامی: میکانیزمهای نهادی برای مهار کردن قاچاق انسان در افغانستان	مارچ ۲۰۱۸
نشریه تحلیلی	مدیریت منابع طبیعی	✓	✓	داکتر انتونیو گیسٹوزی	نوع شناسی منازعه کوچی- ده نشین در افغانستان	جنوری ۲۰۱۸
چکیده	حمایت اجتماعی و معیشت	✓	✓	داکتر انتونیو گیسٹوزی	خلاصه ای در مورد منازعه کوچی و باشندگان محل در افغانستان	عقرب ۱۳۹۶
پالیسی نامه	قانون اساسی	✓	✓	غزال حارس	باز نگری قضایی در افغانستان	اسد ۱۳۹۶
پالیسی نامه	قانون اساسی	✓	✓	کاوون کاکر، توماس کریمر، همایون رئوفی	تکامل قوه اجرائیه در افغانستان: نگاهی به گذشته و پیشنهادهایی در مورد راه پیشرو	اسد ۱۳۹۶
پالیسی نامه	حکومتداری و اقتصاد سیاسی	✓	✓	دتلیف کامیر، ذبیح الله عیسی	حکومتداری شهری: ارزیابی برنامه انکشاف شهری در افغانستان	جوزا ۱۳۹۶
پالیسی نامه	حکومتداری و اقتصاد سیاسی	✓	✓	جاوید نورانی	حکومتداری معادن: سیستم مؤثر جمع آوری عواید صنایع استخراجی در افغانستان	جوزا ۱۳۹۶
پالیسی نامه	حکومتداری و اقتصاد سیاسی	✓	✓	ولی محمد کندیوال، هلن سی سی	حکومتداری مهاجرت: تکامل مفاهیم و چارچوب نهادی در افغانستان	جوزا ۱۳۹۶
مقاله مسأله محور	حکومتداری و اقتصاد سیاسی	✓	✓	سید حشمت الله هاشمی، گیرهارد لوت	اصلاحات خدمات ملکی در افغانستان: نقش و وظایف سکتور خدمات ملکی	حمل ۱۳۹۶

ISBN 978-9936-641-32-7

9 789936 641327

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

ناحیه ۱۰، سرک ۱، فیز A، شهر نو
کابل، افغانستان

شماره تماس: ۵۴۸ ۶۰۸ ۷۹۹ (۰) +۹۳

ایمیل: publications@areu.org.af

وبسایت: www.areu.org.af

تمام نشریات واحد تحقیق و ارزیابی
افغانستان را می‌توانید از صفحه انترنتی
این اداره www.areu.org.af
دریافت نمایید.

همچنان نسخه های چاپی بعضی از
نشریات این اداره را می‌توانید از دفتر
واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان
بدست آورید.

واحد تحقیق
و ارزیابی
افغانستان

تحقیق برای افغانستان بهتر